

POWIATOWE CENTRUM EDUKACJI I POMOCY PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ

W WOŁOWIE

ul. Tadeusza Kościuszki 27, 56-100 Wołów

tel. (71) 389 21 00 e-mail : wpodn@wolowpce.pl www.wolowpce.pl

Biuletyn Informacyjny

Nr 69

Grudzień 2025 r.

SPIS TREŚCI

1. Od redakcji.....	3
2. Informacje o nas.....	4
3. Aktualności.....	5
4. Sieci Współpracy i Samokształcenia Nauczycieli	52
5. Sprawozdanie z działalności szkoleniowej PCEiPPP.....	58
6. Publikacje nauczycieli.....	63
7. Biblioteka Pedagogiczna w Wołowie.....	76

OD REDAKCJI

Szanowni Państwo!

Oddajemy do Państwa rąk 69 numer „Biuletynu Informacyjnego” Powiatowego Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno - Pedagogicznej w Wołowie.

W tym numerze znajdziecie Państwo informacje podsumowujące pracę Powiatowego Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w miesiącach wrzesień - grudzień 2025r.

Zachęcamy nauczycieli do publikowania na naszych łamach własnych opinii i scenariuszy zajęć.

„Jest taka noc, na którą człowiek czeka i za którą tęskni.

Niech przeżywanie tajemnicy narodzin Chrystusa, prowadzi nas do pogłębionej refleksji,

a prawda inspiruje i oświeca nasze myśli i uczynki.”

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia składamy Państwu serdeczne życzenia spokoju,
harmonii i otwartego serca.

Niech nigdy nie opuszczają Was nadzieja oraz wytrwałość, a zdrowie i zaufanie do jutra dodają sił.

Życzymy również wielu pięknych chwil w rodzinnym gronie i obfitości pomyślności zarówno
w życiu prywatnym, jak i zawodowym.

A Nowy Rok niech przyniesie Państwu szczęście, sukcesy i spełnienie marzeń.

W imieniu wszystkich pracowników

Powiatowego Centrum Edukacji

i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej

w Wołowie

Krystyna Adaśko - dyrektor

INFORMACJE O NAS

***Powiatowe Centrum Edukacji
i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej***

ul. T. Kościuszki 27, 56-100 Wołów

tel. (71) 389-21-00 e-mail: wpodn@wolowpce.pl

strona internetowa: www.wolowpce.pl

Dyrektor PCE i PPP

dr Krystyna Adaśko

Sekretariat

Czynny od poniedziałku do piątku 7³⁰ – 15³⁰

Biblioteka Pedagogiczna / wypożyczalnia i czytelnia /

Czynna:

poniedziałek - 11⁰⁰ - 18⁰⁰

wtorek - 11⁰⁰ - 18⁰⁰

środa - 11⁰⁰ - 18⁰⁰

czwartek - 11⁰⁰ - 18⁰⁰

piątek - 11⁰⁰ - 18⁰⁰

sobota - 9⁰⁰ - 13⁰⁰

tel. (71) 389-14-07 e-mail: wolow@wolow.dbp.wroc.pl

Biuletyn redaguje

Zespół

AKTUALNOŚCI

Konferencja inaugurująca rok szkolny 2025/2026

w Powiecie Wołowskim

10 września 2025 r. w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wołowie odbyła się konferencja, której uczestnikami byli: przedstawiciel organu sprawującego nadzór pedagogiczny – pan Janusz Wrzał – ekspert Kuratorium Oświaty we Wrocławiu, przedstawiciele organów prowadzących – pani Beata Gryga – Wicestarosta Wołowski, pani Monika Myrdzio – Z-ca Wójt Gminy Wińsko, pan Jarosław Iskra – Wiceprzewodniczący Rady Powiatu Wołowskiego, pani Katarzyna Fęglerska – Kierownik Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych w Starostwie Powiatowym w Wołowie, dyrektorzy placówek oświatowych, nauczyciele, pedagodzy i psychologzy. Jej organizatorem było Powiatowe Centrum Edukacji i Pomocy Psychologicznej – Pedagogicznej w Wołowie.

Konferencję rozpoczęła pani Krystyna Adaśko – dyrektor PCE i PPP w Wołowie, a następnie głos zabrała pani Barbara Żeliźniak – dyrektor CKZiU w Wołowie – gospodarz miejsca spotkania.

Spotkanie rozpoczynające uroczyste przywitanie nowego roku szkolnego miało przypomnieć uczestnikom piękną myśl Janusza Korczaka: ***Dobry wychowawca, który nie wtłacza a wyzwala, nie ciągnie a wznosi, nie ugniata a kształtuje, nie dyktuje a uczy, nie żąda a zapytuje – przeżyje wraz z dziećmi wiele natchnionych chwil.***

Organizator konferencji realizując zaplanowany cel stworzył okazję do wysłuchania wykładu pana Leszka Roszczenki – absolwenta Akademii Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie, trenera z zakresu profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych, zagadnień dotyczących uzależnień behawioralnych oraz zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, na temat ***Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży. O potrzebie równowagi pomiędzy światem społecznym i cyfrowym.*** Poruszono temat, który realizuje 4. i 5. priorytet MEN, a dotyczy profilaktyki przemocy rówieśniczej, zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, wsparcia ich w kryzysach psychicznych oraz promowanie higieny cyfrowej. ***Zdrowie psychiczne według WHO oznacza nie tylko brak zaburzeń czy choroby, ale także: potencjał psychiczny, umożliwiający zaspokajanie swoich potrzeb, osiąganie sukcesów, czerpanie radości i satysfakcji z życia, zdolność rozwoju, uczenia się, radzenia sobie ze zmianami i pokonywaniem trudności. Aby wzmocnić dziecko psychicznie, kluczowe jest wspieranie jego emocjonalnego rozwoju poprzez rozmowy o uczuciach, uczenie realistycznego myślenia i aktywne uczestnictwo w rozwiązywaniu problemów. Ważne jest także zapewnienie dziecku przestrzeni do doświadczania trudności, zachęcanie do odkrywania siebie i swojego potencjału, a także pielęgnowanie zdrowych nawyków, takich jak aktywność fizyczna i troska o dobry sen. Prelegent mocno zaakcentował, że świat cyfrowy wywiera złożony wpływ na dzieci, młodzież i rodziny, oferując możliwości rozwoju i edukacji, ale także stwarzając ryzyko konfliktów, uzależnień i problemów***

z relacjami z najbliższymi. Kluczowe dla zdrowych relacji jest świadome korzystanie z technologii, ustalanie jasnych zasad, budowanie bliskości i wzajemnego wsparcia w rodzinie, a także bycie przykładem dla dzieci i wspólne eksplorowanie cyfrowego świata

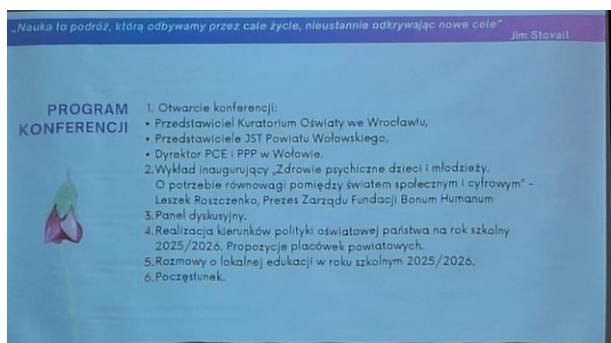
Następnie dyrektorzy placówek powiatowych zaprezentowali działania i propozycje w kontekście realizacji kierunków polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2025/2026.

Pani Krystyna Adaśko i pani Barara Rajter – Tybińska przedstawiły ofertę Powiatowego Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Wołowie na rok szkolny 2025/2026.

Uczestnicy konferencji mieli też chwilę na wymianę doświadczeń, zaplanowanie wspólnych działań i rozmowę o sposobach zadbania o dobrostan uczniów oraz swój.

Organizator dziękuje wszystkim za wspólnie spędzony czas na rozważaniach i życzy byśmy pamiętali, idąc za przesłaniem Jespera Juula **Uśmiechnij się, siadamy do stołu**, że wspólny posiłek to czas budowania bliskości, rozmawiania, zainteresowania się tym, co dzieje się wokół. Okazuje się bowiem, że dzieci, które jedzą wspólny posiłek z rodzicami pięć czy nawet siedem razy w tygodniu, mają lepsze oceny w szkole i mniej problemów z dostosowaniem się do środowiska rówieśniczego.

Doradca metodyczny nauczania języka polskiego - Danuta Haller

Warsztaty merytoryczne Higiena cyfrowa i bezpieczne poruszanie się w sieci.

10 września 2025 r. w Powiatowym Centrum Edukacji i Pomocy Psychologicznej – Pedagogicznej w Wołowie odbyły się stacjonarne warsztaty adresowane do dyrektorów, specjalistów oraz nauczycieli przedszkoli i wszystkich typów szkół. Celem tych zajęć, realizujących 5. priorytet MEN było podniesienie świadomości uczestników w zakresie higieny cyfrowej oraz kształtowanie bezpiecznych nawyków korzystania z internetu i urządzeń cyfrowych.

Budowanie świadomości o cyberzagrożeniach to kluczowy element ochrony w cyfrowym świecie. Bez odpowiedniego zrozumienia zagrożeń i zasad bezpieczeństwa nawet najlepsze technologie mogą okazać się niewystarczające. Szerzenie świadomości to proces wielowymiarowy, który wymaga odpowiedniego podejścia i zaangażowania.

Osobą prowadzącą była pani Agnieszka Taper – socjolożka, absolwentka Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Trenerka w Fundacji Bonum Humanum, która od ponad 15 lat zajmuje się edukacją medialną dzieci, młodzieży i dorosłych z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych w sieci, higieny cyfrowej oraz faktów i mitów na temat gier cyfrowych. Pani A. Taper jest autorką i współautorką książek i artykułów naukowych, metodycznych i popularnonaukowych z zakresu edukacji medialnej i socjologii internetu.

Podczas warsztatów zostały omówione obszary: cyberzagrożenia w sieci, wdrażanie higieny cyfrowej oraz profilaktyka w praktyce domowej.

Uczestnicy warsztatów poszerzyli swoją wiedzę na temat internetu jako przestrzeni wpływu społecznego, aktywności sieciowej dzieci i młodzieży, zachowań ryzykownych w internecie. Nauczyli się sposobów wdrażania bezpiecznego poruszania się w internecie i promowania takich zachowań w środowisku rodzinnym oraz szkolnym. Dużo uwagi poświęcono bezpieczeństwu w sieci – abc profilaktyki dla szkół. Duży akcent położono na środowisko rodzinne, które prawnie odpowiada za to, co dzieci publikują w sieci.

Edukacja w zakresie cyberbezpieczeństwa jest niezwykle istotna, w szczególności dla najmłodszych użytkowników internetu – dzieci i młodzieży. Już od najmłodszych lat powinni oni być uczeni, jak rozpoznawać potencjalne zagrożenia, takie jak próby kontaktu ze strony nieznajomych czy fałszywe oferty online. Ważne jest, aby uświadomić dzieciom, że każda informacja, którą publikują w internecie, może zostać wykorzystana w sposób, którego się nie spodziewają. Rodzice i nauczyciele mogą w tym procesie odegrać kluczową rolę, prowadząc rozmowy o bezpieczeństwie w sieci, ucząc krytycznego podejścia do treści online oraz wprowadzając zasady korzystania z technologii, takie jak ograniczenia czasowe czy monitorowanie aktywności internetowej.

Dla młodzieży, która coraz częściej korzysta z mediów społecznościowych, ważne jest szczególne zwrócenie uwagi na ochronę prywatności. Udostępnianie zdjęć, filmów czy danych osobowych może prowadzić do problemów, takich jak cyberprzemoc, nękanie czy nawet kradzież tożsamości. Programy edukacyjne

w szkołach mogą w praktyczny sposób pokazać, jak korzystać z ustawień prywatności na platformach społecznościowych, jak reagować na niepożądane sytuacje i gdzie szukać pomocy w przypadku zagrożenia.

Zachęcono nauczycieli do zapoznania się z lekturą pani Agnieszki Taper wydaną w 2021 r. nakładem Wydawnictwa Literackiego *Twoje dziecko w sieci. Przewodnik po cyfrowym świecie dla czasami zdezorientowanych rodziców*.

Doradca metodyczny nauczania języka polskiego - Danuta Haller

Zajęcie otwarte pt: Bezpieczny przedszkolak

Dnia 17.09.2025 w grupie 6 latków w Niepublicznym Przedszkolu „Adaś” w Wołowie odbyło się zajęcie otwarte pt: Bezpieczny przedszkolak- poznajemy znaki drogowe prowadzone przez panią Malwinę Orzeł – nauczycielkę wychowania przedszkolnego. Celem zajęć było kształtowanie i wzbogacanie wiedzy dzieci na temat zasad ruchu drogowego. Podczas zajęć dzieci rozpoznawały niektóre znaki drogowe a przy okazji rozwijały kompetencje matematyczne.

Zajęcie przebiegały w miłej i swobodnej atmosferze sprzyjającej rozwojowi dzieci.

Doradca metodyczny
Dagmara Głuszczyńska

Foto galeria:

Grupa dzieci w trakcie wykonywania zadania.

Grupa dzieci w trakcie ćwiczeń o bezpieczeństwie na jezdni.

I spotkanie Sieci Współpracy i Samokształcenia Nauczycieli Języka Polskiego

17 września 2025 roku w Szkole Podstawowej nr 2 im. Orłąt Lwowskich w Wołowie odbyło się spotkanie w ramach SIECI WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI JĘZYKA POLSKIEGO na temat *Organizacja pracy sieci w roku szkolnym 2025/2026*.

Sieć odbyła się już po raz drugi w **Zielonej klasie**, czyli nowatorskiej klasie na wolnym powietrzu. Podczas spotkania została przedstawiona oferta działań w obszarze objętym doradztwem metodycznym. Przedstawiono również harmonogram konkursów i propozycje działań w roku szkolnym 2025/2026: lekcji otwartych, otwartych zajęć integracyjnych, szkoleń, warsztatów i szkoleniowych rad pedagogicznych. Po przeprowadzonej diagnozie potrzeb nauczycieli zaplanowano pracę w roku szkolnym 2025/2026.

W dalszej części był czas na wymianę doświadczeń i zaplanowane działania indywidualne nauczycieli polonistów w ich szkołach. Poruszono zagadnienia w następujących obszarach:

1. Dostosowanie wymagań z języka polskiego dla dziecka: z opinią, orzeczeniem, osiągniętego migracją.
2. Udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
3. Praca z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego.
4. Rekomendacje CKE po egzaminie 2025 z języka polskiego.
5. Baza dydaktyczna nauczyciela polonisty, w tym kontrakt i przedmiotowe zasady oceniania.
6. Ustalenie harmonogramu działań zaplanowanych w roku szkolnym 2025/2026

Swoją obecnością zaszczyciła nas pani Magdalena Grzebińska- doradca metodyczny nauczania matematyki. Celem jej wizyty było migawkowe sfilmowanie spotkania i nagranie wypowiedzi jednej z chętnych polonistek- Moniki Bocheńskiej na temat wsparcia, jakie otrzymuje z ramienia PODN w Wołowie. Materiał ten będzie eksponowany podczas obchodzonego w tym roku 20- lecia jubileuszu PCE i PPP w Wołowie.

Spotkanie odbyło się w przyjemnej atmosferze, przy pysznym cieście, aromatycznej kawce i herbatce. Nauczyciele, którzy byli tu po raz pierwszy, byli pod wrażeniem pomysłu urządzenia klasy na wolnym powietrzu tzw. **zielonej klasy**.

Doradca dziękuje dyrekcji i nauczycielom Szkoły Podstawowej nr 2 za możliwość spotkania się w ich placówce.

Swoją obecnością zaszczyciło nas 13 nauczycieli powiatu wołowskiego.

Doradca metodyczny: Danuta Haller

Foto galeria:

Zielona klasa- przywitanie i przedstawienie oferty doradztwa metodycznego. Integracja i wymiana doświadczeń.

Warsztaty merytoryczne Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży, wsparcie w kryzysach psychicznych.

16 września 2025 r. w Powiatowym Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Wołowie odbyły się 2 spotkania stacjonarne, realizujące 4 i 5. Priorytet MEN, w formie warsztatów nt.: **Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży, wsparcie w kryzysach psychicznych**. Pierwsze spotkanie było adresowane do dyrektorów, natomiast drugie do specjalistów, nauczycieli oraz wychowawców przedszkoli i wszystkich typów szkół.

Celem pierwszego spotkania było wyposażenie kadry zarządzającej w wiedzę i narzędzia niezbędne do budowania skutecznej strategii wychowawczej odpowiadającej na współczesne zagrożenia psychiczne wśród uczniów.

W programie poruszono m.in. tematykę społeczeństwa ryzyka, wpływu nadużywania technologii cyfrowych na funkcjonowanie psychospołeczne dzieci oraz budowania spójnego systemu wartości, granic i reguł w środowisku szkolnym.

Celem drugich warsztatów było podniesienie wiedzy i kompetencji uczestników w zakresie wspierania zdrowia psychicznego uczniów, z uwzględnieniem wczesnego rozpoznawania trudności wychowawczych, profilaktyki zachowań ryzykownych oraz wpływu nowych technologii na rozwój emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży. Program obejmował m.in. analizę zachowań ryzykownych, wpływ technologii ekranowych na funkcjonowanie uczniów, a także praktyczne narzędzia profilaktyczne przydatne w codziennej pracy wychowawczej.

Oba spotkania spotkały się z dużym zainteresowaniem uczestników i stanowiły istotny wkład w rozwój kompetencji w obszarze profilaktyki zdrowia psychicznego w placówkach oświatowych.

Osobą prowadzącą był **dr hab. Mariusz Z. Jędrzejko** – pedagog społeczny, specjalny i socjolog, dr w zakresie pedagogiki specjalnej, dr hab. nauk społecznych, profesor Pomorskiej Szkoły Wyższej. Diagnosta i terapeuta uzależnień oraz cyberzaburzeń, mediator rodzinny, twórca i dyrektor naukowy Centrum Profilaktyki Społecznej, jednej z największych polskich platform profilaktyki zachowań ryzykownych i uzależnień, przewodniczący Rady Programowej Fundacji Bonum Humanum. Kieruje Ośrodkiem Wsparcia dla dzieci i Dorosłych z Uzależnieniami i Zaburzeniami w Józefowie. Praktyk.

Na obu spotkaniach zaprezentowano powiązane z tematem warsztatów publikacje, których współautorem jest dr hab. Mariusz Z. Jędrzejko, i które znajdują się w zasobach Biblioteki Pedagogicznej wchodzącej w skład Powiatowego Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej, a są to „Narkotyki i nowe substancje psychoaktywne. Zjawisko, zagrożenia, profilaktyka” oraz „Dzieci i młodzież poszukujące ryzyka. 44 paradoksy”.

Specjalista ds. koordynacji i organizacji szkoleń

mgr Katarzyna Juszcak

Foto galeria:

Szkoleniowa Rada Pedagogiczna w Szkole Podstawowej w Krzydlinie Wielkiej

24 września 2025 r. w Szkole Podstawowej im. Janusza Korczaka w Krzydlinie Wielkiej odbyła się szkoleniowa rada pedagogiczna na temat ***Miejsce i rola oceny funkcjonalnej w edukacji włączającej***. Rada pedagogiczna została poprowadzona przez panią Danutę Haller – doradcę metodycznego nauczania języka polskiego w Powiatowym Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Wołowie.

Pani dyrektor, Bożena Szpak, wraz z doradcą przywitały wszystkich i życzyły, aby podczas tej rady w głowie każdego nauczyciela obudziły się refleksje i pomysły jak wspierać dzieci i uczniów, by zapewnić im rozwój oraz możliwość aktywności i uczestnictwa na miarę ich możliwości. Szkoła nie jest bowiem jedynie miejscem zdobywania wiedzy, ale także kształtowania się osobowości, rozwijania pasji i talentów, doświadczania wielu sytuacji społecznych, które z kolei warunkują niejednokrotnie późniejsze wybory, decyzje i zachowania młodych ludzi.

Ważne są nie tylko oceny, ale także dobrostan dziecka.

Podczas szkolenia nauczyciele zrozumieli, że głównym celem oceny funkcjonalnej jest **określenie celu i komponentów zachowania**. Oznacza to identyfikację przyczyn danego zachowania, czynników je wywołujących oraz skutków, jakie przynosi ono danej osobie i tym, którzy są obok niej. Prowadząca przeprowadziła uczestników przez ten wieloaspektowy proces krok po kroku, by mogli go z łatwością przeprowadzić w swojej szkole od roku szkolnego 2026/2027.

Ocena funkcjonalna w placówkach edukacyjnych ma zostać wdrożona jako dodatkowa metoda wspierająca edukację włączającą, a jej pierwsze etapy zaczną obowiązywać od września 2025 r. Wprowadzenie to planowane jest stopniowo, z bardziej szczegółowymi przepisami dotyczącymi oceny funkcjonowania dziecka i opinii szkoły, które wejdą w życie od 1 kwietnia 2026 r., a dostosowania w poradniach zakończyć się mają do 1 września 2026.

Podczas szkolenia omówione zostały następujące zagadnienia:

1. Edukacja włączająca, czyli jaka?
2. Trochę historii o edukacji włączającej.
3. Zróżnicowana klasa.
4. Pojęcie Szkolnej Oceny Funkcjonalnej w aspekcie aktywności i uczestnictwa ucznia.
5. Komu sporządzamy SzOF i jak rozpocząć ten proces?
6. 4 elementy składowe w procesie OF- omówienie.
7. Narzędzia rekomendowane w procesie SzOF.
8. Przebieg procesu sporządzenia SzOF- szczegółowe omówienie.
9. Co jest ważne w szkole?
10. Model obserwacji tzw. ABC.

W szkoleniu wzięło udział 16 nauczycieli.

Doradca dziękuje wszystkim za wspólny czas, przyjazną atmosferę i możliwość wymiany doświadczeń.

Doradca metodyczny - Danuta Haller

Foto galeria:

1. Nauczyciele podczas szkolenia *Miejsce i rola oceny funkcjonalnej w edukacji włączającej*

2. Nauczyciele podczas szkolenia *Miejsce i rola oceny funkcjonalnej w edukacji włączającej*

III PIKNK NAUKOWY DWÓJKI – INTEGRACYJNE ZAJĘCIA OTWARTE

Upcycling – drugie życie rzeczy Szkoła Żywego Rzemiosła- Zabawkarstwo

30 września 2025 r. odbyły się integracyjne zajęcia otwarte w Szkole Podstawowej nr 2 im. Orłąt Lwowskich w Wołowie. Przeprowadzone zostały w czterech zróżnicowanych grupach klas czwartych i piątej, w skład których wchodził uczniowie ze SPE oraz uczniowie bez dysfunkcji. Przygotowano je we współpracy z PCE i PPP w Wołowie – doradcami metodycznymi języka polskiego oraz przedmiotów przyrodniczych i nauczycielem szkoły – panią .Anną Beryzewską –organizatorką imprezy naukowej. Aby uczniowie czuli się bezpiecznie, towarzyszyły im nauczycielki szkoły. Doradcy metodyczni -panie: Danuta Haller i Regina Kmicińska były animatorką tychże warsztatów artystycznych, które polegały na kształceniu umiejętności podarowania drugiego życia niepotrzebnym rzeczom.

Przeprowadzono cztery warsztaty, podczas których uczniowie doskonalili swoje umiejętności manualne. Wykonali kubki sensoryczne oraz lalki, motanki, przy tym poznali mechanizm działania upcyclingu – formy wtórnego wykorzystania materiałów, która polega na nadawaniu im nowego, często bardziej wartościowego życia, bez konieczności ich przemysłowego przetwarzania.

Wszyscy uczestnicy i dzieci, i dorośli świetnie się bawili.

Podczas zajęć prowadzący starali się pomóc uczniom w zrozumieniu ich własnych emocji, emocji innych oraz przeciwdziałać powstawaniu zaburzeń zachowania. Uczniom pokazano jak sobie z nimi radzić i wyciągnąć pomocną dłoń do osób, które mają problemy z adaptacją i współpracą w grupie zróżnicowanej. Ważne było to, by dzieci pracujące w jednej grupie stały się realizatorami własnego pomysłu na ubiór zrobionej ze szmatek lalki oraz dekorowania kubka. Swoje wytwory zabrali ze sobą do domów.

Również odbyły się warsztaty merytoryczne z nauczycielami, podczas których rozmawiano o formach i metodach pracy wykorzystywanych w edukacji włączającej podczas pracy w zróżnicowanej wiekowo i intelektualnie grupie dzieci.

Zajęcia warsztatowe o charakterze artystycznym miały na celu wzbogacanie umiejętności dydaktyczno – wychowawczych nauczycieli o nowe narzędzia pracy. Ich celem było również wskazanie jednego ze sposobów organizacji procesu edukacyjnego z uwzględnieniem metod pracy dobieranych adekwatnie do realizowanych celów edukacyjnych i wychowawczych oraz strategii dydaktycznej wspierającej indywidualizację nauczania w zróżnicowanej grupie. Uczestnicy spotkania mieli okazję zaobserwować sposób tworzenia warunków sprzyjających aklimatyzacji uczniów z SPE z grupą uczniów o różnych potrzebach edukacyjnych. Prowadząca postawiła sobie za cel udzielenie wsparcia w rozwiązywaniu problemów nauczycieli bezpośrednio przy warsztacie pracy w obszarze edukacji włączającej.

W zajęciach wzięły udział 75 dzieci. Na spotkanie warsztatowe oraz omówienie przeprowadzonych zajęć przybyło 7 nauczycieli. Doradcy dziękują wszystkim za wspólny czas i możliwość wymiany doświadczeń

w obszarze kształtowania u uczniów umiejętności społecznych, wyrażania własnych emocji i budzenia poczucia estetyki oraz metod aktywizujących stosowanych podczas zajęć integracyjnych

doradcy metodyczni: Danuta Haller i Regina Kmicińska

Uczniowie podczas warsztatów artystycznych

Uczniowie i nauczyciele podczas warsztatów artystycznych. Wykonane motanki i kubki sensoryczne. Zespół pracowników PODN w Wołowie podczas uroczystego poczęstunku.

Narodowe Czytanie poezji Jana Kochanowskiego w Powiecie Wołowskim

Biblioteka Pedagogiczna w Wołowie wspólnie z Zespołem Szkół Zawodowych w Wołowie zorganizowały kolejną edycję Narodowego Czytania. Do tegorocznej czternastej już odsłony akcji Narodowego Czytania Para Prezydencka wytypowała **poezje Jana Kochanowskiego**.

W dniu **2 października 2025** spotkaliśmy się wraz z zaproszonymi gośćmi w ZSZ w Wołowie przy ul. Spacerowej 1. Gości powitały dwie Panie dyrektorki : dyrektor ZSZ w Wołowie p. **Agnieszka Szechnicka** oraz dyrektor PCE i PPP w Wołowie p. **Krystyna Adaśko**, dziękując wszystkim za przyjęcie zaproszeń oraz przedstawiając reprezentantów szkół, które przyjęły zaproszenie do wspólnego czytania. W tym roku zaproszono po raz pierwszy **szkoły podstawowe z gminy Wołów** które reprezentowało **po dwóch przedstawicieli** (dyrektor/nauczyciel + uczeń). Były to: Szkoła Podstawowa nr 1 w Wołowie, Szkoła Podstawowa nr 2 w Wołowie, Szkoła Podstawowa w Warzęgowie, Szkoła Podstawowa w Lubiążu, Szkoła Podstawowa w Krzydlinie Wielkiej, Szkoła Podstawowa w Starym Wołowie, Szkoła Podstawowa przy Zespole Szkół Społecznych w Wołowie.

Następnie **odczytano list Pana Prezydenta RP**, który m.in. napisał : „Nasz wybitny renesansowy twórca zawarł w swoich utworach emocje oraz przeżycia prawdziwie uniwersalne i dzięki temu bliskie nam współczesnym. Napisana przepiękną polszczyzną, pełna mądrych rad poezja Mistrza z Czarnolasu to niezwykła kronika myśli i obyczajów dawnej Rzeczypospolitej, która łączy pokolenia i jest nadal aktualna”. Wstępem do czytania była **inscenizacja „Nocy świętojańskiej o sobótce”** przygotowana przez **uczniów ZSZ w Wołowie** pod kierunkiem polonistki p. **Joanny Laskowskiej**. Uczniowie ubrani w odpowiednie do czerwcowej nocy białe stroje, deklamowali, śpiewali i tańczyli wokół „ogniska” przy wtórze granej melodii. A wszystko to w pięknej scenerii staropolskiej chaty i innych stosownych rekwizytów.

Po tym wystąpieniu zaproszono wszystkich czytających do zajęcia miejsc na scenie i rozpoczęło się głośne czytanie trenów, pieśni i fraszek. Pierwsze czytały panie dyrektorki : **Krystyna Adaśko i Agnieszka Szechnicka**, następnie p. **Katarzyna Fęglerska** kierownik Wydziału Edukacji w Starostwie, p. **Marta Mosiek** – pracownik Starostwa Powiatowego w Wołowie p. **Rafał Zając** – przewodniczący Rady Powiatu, p. **Katarzyna Juszcak** reprezentująca PCE i PPP w Wołowie, p. **Dariusz Chmura**- Burmistrz Gminy Wołów, p. **Renata**

Studenka – kierownik Wydziału Edukacji w Gminie oraz **ks. Krzysztof Kanton** – proboszcz parafii pod wezwaniem św. Karola Boromeusza w Wołowie.

Następnie czytali kolejno przedstawiciele wymienionych wcześniej szkół. To była piękna **wspólna lektura i odkrywanie na nowo poezji** Jana Kochanowskiego. Wysłuchaliśmy oryginalnych interpretacji **pieśni, trenów i fraszek** w których głęboka zaduma nad światem łączy się z humorem, a idee humanizmu z troską o Ojczyznę. Po odczytaniu tekstów podziękowano gorąco wszystkim uczestnikom imprezy, otrzymali też oni **pamiątkowe zakładki do książek**. Można było opieczetować przyniesione egzemplarze poezji J. Kochanowskiego pamiątkową **pieczęcią Narodowego Czytania** otrzymaną z Kancelarii Prezydenta RP.

Na zakończenie spotkania p. dyrektor Agnieszka Szechnicka zaprosiła wszystkich gości na **staropolski poczęstunek** : swojski chleb ze smalcem i ogórkiem, staropolski bigos i pierożki z kaszą.

Dziękujemy bardzo wszystkim osobom czytającym i przygotowującym spotkanie!

Jubileusz Powiatowego Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Wołowie

8 października 2025 r. Powiatowe Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Wołowie świętowało **20 – lecie swojego istnienia**. W uroczystości uczestniczyli: w imieniu Wicemarszałka Województwa Dolnośląskiego pana Michała Rado, pani Beata Grabińska Zastępca Dyrektora Departamentu Infrastruktury, w imieniu Dolnośląskiej Kurator Oświaty pani Ewy Skrzywanek, pan Janusz Wrzał – Ekspert Kuratorium Oświaty we Wrocławiu, JM Rektor Akademii Nauk Stosowanych we Wrocławiu pan Dariusz Śmieszek, pan Rafał Zajac – Przewodniczący Rady Powiatu Wołowskiego, pan Jan Janas – Starosta Powiatu Wołowskiego, pani Beata Gryga – Wicestarosta Powiatu Wołowskiego, pan Jarosław Iskra – Wiceprzewodniczący Rady Powiatu Wołowskiego, który przemawiał również w imieniu Wicewojewody Dolnośląskiego pana Piotra Kozdrowickiego, pani Anna Mądrycka – Kierownik Wydziału Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Wołowie, pani Katarzyna Fęglerska – Kierownik Wydziału Edukacji, i Spraw Społecznych w Starostwie Powiatowym w Wołowie, pan Tomasz Krawiec – Kierownik Wydziału Promocji i Komunikacji Społecznej w Starostwie Powiatowym w Wołowie, pan Jerzy Więclawski i pan Janusz Dziarski Starostowie poprzednich kadencji na przełomie tych 20 lat, pan Dariusz Chmura – Burmistrz Gminy Wołów, pani Renata Studenna – Kierownik Wydziału Edukacji w Urzędzie miejskim w Wołowie, pan Jan Zygoń – Przewodniczący Komisji Oświaty, Kultury i Sportu przy Radzie Miejskiej w Wołowie, pan Mirosław Dawidowicz – Zastępca Burmistrza Brzegu Dolnego, pani Maria Czykiel – Przewodnicząca Komisji Oświaty, Kultury i Sportu przy Radzie Miejskiej w Brzegu Dolnym, w imieniu Wójt Gminy Wińsko pani Jolanty Krysowatej – Zielnicy, pani Alicja Kosińska – Pała – Kierownik Referatu Edukacji, Kultury, Sportu i Promocji w Gminie Wińsko, a także dyrektorzy, wicedyrektorzy 34 placówek oświatowych gminnych i powiatowych z terenu powiatu wołowskiego, z którymi mamy zaszczyt współpracować na co dzień. Wśród zaproszonych gości nie zabrakło również przedstawicieli instytucji współpracujących z PCE i PPP w Wołowie pana Jacka Gregora – Komendanta Powiatowego Policji w Wołowie, pani Krystyny Fesz – Chlebowskiej – Dyrektora Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wołowie, dyrektorów Powiatowych Centrów Edukacji i Poradni

Psychologiczno – Pedagogicznych na Dolnym Śląsku. Swoją obecnością zaszczylili nas również przedstawiciele partnerskiego Powiatu Harburg, z Poradni Wychowawczej w Buchholz i w Winsen, z którą współpracujemy od wielu lat, realizując projekty międzynarodowe państwo Ewa i Aleksander Mazurkowie. Na uroczystość przybyli również byli pracownicy PCE i PPP, którzy już dziś przebywają na emeryturze, bądź są związani zawodowo z innymi placówkami.

Uroczystość jubileuszową 20-lecia Powiatowego Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Wołowie rozpoczęto muzycznym akcentem: polonezem As- dur opus 40 Fryderyka Chopina w wykonaniu słynnego międzynarodowego pianisty pana Gracjana Szymczaka.

O uroczyste otwarcie Jubileuszu pani dyrektor PCE i PPP w Wołowie – dr Krystyna Adaśko poprosiła pana Jana Janasa – starostę Powiatu Wołowskiego, który uroczystość objął honorowym patronatem.

Jubileusz był okazją do przygotowania krótkiej uroczystości, na której zaproszeni goście wspólnie z pracownikami mogli powspominać i podsumować 20 lat działalności placówki. Pani dyrektor dr Krystyna Adaśko zaprosiła gości, zebranych na sali Wołowskiego Ośrodka Kultury, w sentymentalną podróż, dokonując krótkiego rysu historycznego naszego Centrum. Wszyscy przenieśli się wspomnieniami w czasie do pamiętnego 2005 roku, kiedy to władze samorządowe mogły mieć powód do dumy i satysfakcji z utworzenia naszej placówki, jako że w owym czasie byliśmy jednym z nielicznych powiatowych centrów edukacji, które wówczas zaczęły powstawać na Dolnym Śląsku. To ważny dla wszystkich dzień – 28 lutego 2005 r., bo wówczas Rada Powiatu Wołowskiego podjęta uchwałę i powołała do życia, instytucję o nazwie Powiatowe Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Wołowie, łącząc ze sobą 4 placówki. Pani dyrektor podsumowując 20 lat pracy PCE i PPP w Wołowie wspomniała o wypracowanych przez naszą kadrę osiągnięciach placówki.

Dużym uznaniem cieszyły się filmy, prezentujące miniony czas, ludzi i miejsca, do których wspólnie docierali, realizując cele i zadania postawione przez tych, którzy tworzyli i tworzą nasze Centrum. Mieliśmy też okazję zobaczyć film stworzony specjalnie z myślą o uroczystości jubileuszowej, ukazujący współczesną kadrę placówki, miejsce spotkań nauczycieli, uczniów i studentów. Miłą niespodzianką były życzenia i podziękowania złożone tym wszystkim, którzy przyczynili się do rozwoju naszej placówki, współpracują, obdarzają zaufaniem, wsparciem, raczą nas dobrym słowem i wyrażają wdzięczność. Wszystkie te usłyszane podczas uroczystości ciepłe słowa są dla pracowników PCE i PPP w Wołowie, jak to mawiał Kornel Makuszyński, plasterkiem na ranę w trudnych chwilach, wzmacniają i powodują, że chce się robić więcej.

20 lat historii Centrum to czas by wspomnieć o wielu wspaniałych ludziach, którzy tworzyli tę placówkę. Niektórzy z nich odeszli zbyt wcześnie, pozostawiając po sobie niezatarte ślady. Jubileusz był też chwilą, w której chcieliśmy ich przywołać, pokłonić przed nimi głowy, dlatego uczciliśmy ich pamięć minutą ciszy.

Podczas uroczystości goście mieli okazję wysłuchać kilku utworów na fortepian w wykonaniu, wspomnianego wcześniej, słynnego międzynarodowego pianisty pana Gracjana Szymczaka.

Po części oficjalnej zaproszono przybyłych gości do sali kameralnej na poczęstunek okolicznościowy połączony ze zwiedzaniem ekspozycji prezentujących 20-letni dorobek placówki. Był czas na jubileuszowy tort ufundowany przez organ prowadzący – Starostwo Powiatowe w Wołowie, kawę i przysmaki przygotowane przez uczniów Zespołu Szkół Zawodowych w Wołowie. Tu każdy mógł wspominać, wspominać i jeszcze raz wspominać.

Jubileusz 20-lecia to czas, to wyjątkowa okazja, by wszystkim i każdemu z osobna reprezentującym Instytucje Dolnego Śląska, Powiatu Wołowskiego, Gminy Wołów, Gminy Brzeg Dolny, Gminy Wińsko, współpracownikom i przyjaciołom Centrum, którzy wspierali nas i darzyli życzliwością, powiedzieć słowo – **DZIĘKUJĘ**. Wszystkim, którzy przyczynili się do rozwoju naszej placówki, składamy wyrazy wdzięczności.

Dyrektor wraz z kadrą
Powiatowego Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej
w Wołowie

BIULETYN JUBILEUSZOWY 2025 POBIERZ

Foto galeria:

Zajęcia pokazowe w Przedszkolu Samorządowym nr 1 w Brzegu Dolnym

Dnia 15.10.2025 w Przedszkolu Samorządowym nr 1 w Brzegu Dolnym w grupie 3 latków w obecności dyrektora, doradcy metodycznego i zaproszonych nauczycieli odbyło się zajęcie pokazowe pt: "Kolorowe jesienne liście". Zajęcie prowadziła nauczycielka Kamila Żurek. Celem zajęcia było rozwijanie umiejętności uczestniczenia w zabawach grupowych, kształtowanie spostrzegawczości i koordynacji oraz wprowadzanie elementów edukacji przyrodniczej poprzez zabawy tematyczne. Dzieci reagowały na sygnały słowne i muzyczne nauczyciela, nazywały kolory liści, uczestniczyły w zabawach ruchowych i plastycznych, czerpały radość ze wspólnej aktywności. Zajęcia były bardzo ciekawe, adekwatne do wieku dzieci.

Doradca metodyczny
Dagmara Głuszczyńska

Foto galeria:

Grupa dzieci w trakcie zajęć na temat jesiennych liści.

Grupa dzieci w trakcie zajęć na temat jesiennych liści.

SZKOLENIOWA RADA PEDAGOGICZNA

„Przejdźmy razem przez wieloaspektowy proces Szkolnej Oceny Funkcjonalnej”

21 października 2025 r. w Szkole Podstawowej im. Jana Markiewicza w Orzeszkowie odbyła się szkoleniowa rada pedagogiczna na temat ***Miejsce i rola oceny funkcjonalnej w edukacji włączającej***. Rada pedagogiczna została poprowadzona przez panią Danutę Haller – doradcę metodycznego nauczania języka polskiego w Powiatowym Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Wołowie.

Pani dyrektor, Ewa Maćkowska, wraz z doradcą przywitały wszystkich i życzyły, aby podczas tej rady każdy zrozumiał istotę inkluzji oraz celowość wprowadzenia w szkołach jednej z metod wspierania ucznia, którą jest Szkolna Ocena Funkcjonalna.

Edukacja wysokiej jakości dla wszystkich (włączająca) jest od wielu lat polem zainteresowań badaczy oraz praktyków oświatowych. Pomimo że od kilkunastu lat coraz bardziej różnicuje się społeczność klasy szkolnej pod kątem możliwości oraz indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych osób uczących się, to nadal dla wielu pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych szkół oraz rodziców jest to nowe doświadczenie, nowe obowiązki, przed którymi stają.

Prowadząca przedstawiła model międzysektorowego wsparcia, który opiera się na założeniach oceny funkcjonalnej, w której uwzględniono i wykorzystano Międzynarodową Klasyfikację Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF).

Podczas spotkania w głowie każdego nauczyciela obudziły się refleksje i pomysły jak wspierać dzieci i uczniów, by zapewnić im rozwój oraz możliwość aktywności i uczestnictwa na miarę ich możliwości. Aby skutecznie wspierać osiągnięcia uczniów-co jest przecież jednym z głównych celów edukacji – konieczne jest uznanie procesu oceny funkcjonalnej za stałe zadanie szkoły.

Szkoła nie jest jedynie miejscem zdobywania wiedzy, ale także kształtowania się osobowości, rozwijania pasji i talentów, doświadczania wielu sytuacji społecznych, które z kolei warunkują niejednokrotnie późniejsze wybory, decyzje i zachowania młodych ludzi.

Ważne są nie tylko oceny, ale także dobrostan dziecka.

Prowadząca przeprowadziła uczestników przez wieloaspektowy proces sporządzania Szkolnej Oceny Funkcjonalnej krok po kroku, by mogli go z łatwością przeprowadzić w swojej szkole od roku szkolnego 2026/2027.

Dzięki tej metodzie nauczyciele będą mieli możliwość poznawania mocnych i słabych stron ucznia, jego potrzeb oraz barier, uwzględniający sferę poznawczą, emocjonalną, społeczną i motoryczną.

Podczas szkolenia omówione zostały następujące zagadnienia:

1. Edukacja włączająca, czyli jaka?
2. Trochę historii o edukacji włączającej.
3. Zróżnicowana klasa.
4. Pojęcie Szkolnej Oceny Funkcjonalnej w aspekcie aktywności i uczestnictwa ucznia.
5. Komu sporządzamy SzOF i jak rozpocząć ten proces?
6. 4 elementy składowe w procesie OF- omówienie.
7. Narzędzia rekomendowane w procesie SzOF.
8. Przebieg procesu sporządzenia SzOF- szczegółowe omówienie.
9. Co jest ważne w szkole?
10. Model obserwacji tzw. ABC.

W szkoleniu wzięło udział 15 nauczycieli.

Doradca dziękuje wszystkim za wspólny czas, przyjazną atmosferę i możliwość wymiany doświadczeń.

doradca metodyczny Danuta Haller

INTEGRACYJNE ZAJĘCIA OTWARTE

„Różnorodni, a szczęśliwi- poznajemy się i integrujemy”.

22 października 2025 r. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Brzegu Dolnym odbyły się integracyjne zajęcia otwarte w zróżnicowanej grupie świetlicowej. Uczestnikami były dzieci bez dysfunkcji, dzieci z SPE wraz z nauczycielami wspomagającymi proces kształcenia. Zajęcia prowadziła pani K. Styczeń nauczyciel świetlicy w ZSP nr 1 w Brzegu Dolnym Przygotowano je we współpracy szkoły z PODN w Wołowie, doradcami metodycznymi: Danutą Haller i Reginą Kmicińską.

Nadrzędnym celem warsztatów było kształtowanie u dzieci postawy akceptacji wobec różnorodności oraz współpracy i empatii.

Podczas warsztatów dzieci zrozumiały, że każdy człowiek jest inny, ale każdy zasługuje na szacunek. Każdy wskazał cechy, które czynią go wyjątkowym. Wszyscy uczestnicy potrafili aktywnie pracować w grupie, słuchać innych i dzielić się swoimi pomysłami.

Na podsumowanie każde dziecko powiedziało co go uszczęśliwia.

Dzieci uważnie słuchały bajki „Leśna drużyna” o różnorodnych zwierzątkach, które razem potrafią więcej. Następnie udzielały odpowiedzi prowadzącej, które doprowadziły ich do podsumowania, że razem można więcej pod warunkiem, że wszyscy się wspierają. Był czas na wykonanie pracy plastycznej „Mój wyjątkowy liść”. Każde dziecko otrzymało kartkę w kształcie liścia, na którym narysował coś, co pokazuje, że jest wyjątkowy. Swoje liście dzieci zawiesiły na drzewie szczęścia.

Podsumowaniem było stworzenie kręgu oraz utworzenie pajęczyny przyjaźni z podawanego do siebie motka wełny. Nauczyciel podsumował zajęcia słowami „Jesteśmy różni, ale razem tworzymy wspólną grupę.” W zajęciach wzięło udział 21 osób.

Nadrzędnym celem zajęć integracyjnych jest poszukiwanie pozytywnych wartości i promowanie właściwego zachowania oraz skutecznej komunikacji w zróżnicowanym zespole. Cel osiągnięto, bo dzieci z uśmiechem na ustach opuściły salę.

Doradcy dziękują wszystkim za wspólny czas i możliwość wymiany doświadczeń.

doradca metodyczny Danuta Haller
i nauczyciel prowadzący zajęcia Katarzyna Styczeń

Foto galeria:

Uczniowie podczas zajęć integracyjnych .

SZKOLENIOWA RADA PEDAGOGICZNA

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu.

29 października 2025 r. w Przedszkolu Samorządowym nr 1 w Brzegu Dolnym odbyła się szkoleniowa rada pedagogiczna na temat **Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu**. Została poprowadzona przez doradców metodycznych z Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Wołowie: panie D. Haller i D. Głuszczyńską.

Podczas szkolenia omówione zostały następujące zagadnienia:

1. Podstawa prawna – Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2022 (wcześniej z 2016, 2017)
2. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna, a zapisy w statucie.
3. Na czym polega i jak ma cel pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu.
4. Dzieci ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi, czyli o jakich dziś rozmawiamy?
5. Przyczyny potrzeby objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną.
6. Formy udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
7. Dopuszczalne ilości dzieci w grupach w poszczególnych formach zajęć.
8. Zadania nauczycieli i specjalistów pracujących w przedszkolu.
9. Co należy zrobić, gdy rodzice dostarczą do przedszkola orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego? (zadania DYREKTORA i NAUCZYCIELI).
10. Zadania zespołu do udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
11. Indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny (IPET)- co powinien zawierać?
12. Wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania ucznia (WOPFU)?- co powinna zawierać?
13. PRZYKŁADY DOKUMENTÓW:
14. IPET,
15. WOPFU,
16. KIPU karta dziecka w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
17. teczka osobowa dziecka,
18. zarządzenie dyrektora o powołaniu zespołu,
19. zawiadomienie rodziców o spotkaniu zespołu.
20. Specyficzne trudności w uczeniu się- kilka wskazówek.

Prowadzące poruszyły również aktualny temat oceny funkcjonalnej, wyjaśniając jej istotną rolę w środowisku przedszkolnym. Ocena funkcjonalna w przedszkolu to proces dostrzeżenia, jak dziecko funkcjonuje na co dzień w różnych obszarach, takich jak poznawczym, emocjonalnym, społecznym i motorycznym. Nauczyciele przeprowadzający obserwację dziecka skupiają się na mocnych stronach, potrzebach i barierach

utrudniających rozwój. Stanowi to podstawę do stworzenia indywidualnych programów wsparcia i jest kluczowym elementem edukacji włączającej, zapewniającym dopasowanie metod pracy do konkretnych potrzeb dziecka. W przeciwieństwie do tradycyjnej oceny, która koncentruje się na wynikach, ocena funkcjonalna patrzy na dziecko całościowo.

W szkoleniu wzięło udział 13 nauczycieli przedszkola.

Doradcy dziękują wszystkim za wspólny czas, przyjazną atmosferę i możliwość wymiany doświadczeń.

Doradcy metodyczni

Danuta Haller i Dagmara Głuszczyńska

Podczas szkoleniowej RP ***Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu.***

NIE przemocy. TAK pomocy!

19 listopada 2025 r. w Szkole Podstawowej nr 2 im Orląt Lwowskich w Wołowie odbyła się lekcja otwarta w klasie VII, która była podsumowaniem kampanii ***Dzieciństwo bez przemocy***.

Przygotowano ją we współpracy szkoły z PODN w Wołowie – doradcą metodycznym D. Haller oraz SP w Starym Wołowie – zajęcia prowadziła pani Natalia Gałęcka- nauczycielka SP w Starym Wołowie.

Głównym celem spotkania było propagowanie wśród uczniów właściwego zachowania się w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa. Uczestnicy nabyli umiejętności podejmowania rozsądnych decyzji w sytuacjach stosowania przemocy przez innych oraz zrozumieli potrzebę udzielania pomocy i zajęcia właściwego stanowiska w obronie innych.

Pracowali w czterech grupach. Uczestnicy odgrywali scenki do zadań przygotowanych w kopertach. Każda grupa następnie przedstawiła scenkę z życia codziennego uczniów, które wymagało korekty postępowania: zamiany niewłaściwego na empatyczne.

Po odbytej lekcji przeprowadzono warsztaty merytoryczne na temat ***Porozumienie bez przemocy***. Prowadzące spotkanie skupiły się na empatycznej komunikacji, dlatego wskazały na zasadnicze różnice pomiędzy językiem żyraby a agresywnym językiem szakala.

Poinformowano, że Porozumienie bez Przemocy (NVC) jest koncepcją opracowaną przez Marshalla Rosenberga. To filozofia życia, która zakłada głębokie zrozumienie i empatię jako fundamenty relacji międzyludzkich. Jest to podejście, które pozwala słuchać i mówić z otwartością, nawet w sytuacjach konfliktowych.

Duży nacisk położono na rolę pracy w parach i zespole czteroosobowym. Wzbogacono warsztat nauczyciela o nowe pomysły podczas wdrażania dzieci do zachowywania zasad bezpieczeństwa oraz empatycznej komunikacji. Każdy uczestnik dzisiejszego spotkania zabrał ze sobą przesłanie, że empatyczne słuchanie to rozumienie bez oceniania, osądzania czy dawania rad. Nauczyciele otrzymali materiał merytoryczny oraz prezentację, z którą zapoznają rodziców podczas zebrań.

W zajęciach otwartych wzięło udział 6 nauczycieli. W warsztatach również 6.

Doradca dziękuje wszystkim za wspólny czas i możliwość wymiany doświadczeń.

doradca metodyczny: Danuta Haller
nauczyciel SP w Starym Wołowie – Natalia Gałęcka

Foto galeria:

Czym jest przemoc, a czym agresja?- ćwiczenie. Przejawy agresji i przemocy. Odgrywanie scenek opisanych w znalezionych kopertach *Jakbyś się zachował, gdyby...* Warsztaty *Język żyrafy, a język szakala*- komunikacja empatyczna.

Szkolenie Rady Pedagogicznej

„Odpowiedzialność prawna nauczycieli”

W dniu **19.11.2025 r.** w Przedszkolu Samorządowym nr 1 w Brzegu Dolnym odbyło się szkolenie Rady Pedagogicznej na temat **„Odpowiedzialność prawna nauczycieli”**.

Szkolenie zostało przeprowadzone przez **doradców metodycznych PODN w Wołowie: panią Ewę Nowak, panią Emilię Buczak i pana Pawła Feliszka**. Celem spotkania było omówienie zakresu odpowiedzialności prawnej spoczywającej na nauczycielach, ze szczególnym uwzględnieniem:

- odpowiedzialności dyscyplinarnej,
- odpowiedzialności cywilnej i karnej,
- obowiązków wynikających z przepisów oświatowych,
- zasad dokumentowania pracy oraz zapewniania bezpieczeństwa dzieci.

Podczas szkolenia przeanalizowano najczęściej występujące sytuacje ryzyka oraz sposoby ich minimalizowania.

Spotkanie zakończyło się podsumowaniem najważniejszych wniosków oraz wskazaniem działań, które mogą usprawnić przestrzeganie obowiązujących przepisów w codziennej pracy. Rada Pedagogiczna uznała szkolenie za wartościowe i przydatne w podnoszeniu jakości oraz bezpieczeństwa procesów edukacyjnych.

Ewa Nowak- doradca metodyczny PODN w Wołowie

Szkole Podstawowej w Starym Wołowie odbyła się lekcja otwarta z historii

W dniu 19 listopada 2025 r. w Szkole Podstawowej w Starym Wołowie odbyła się lekcja otwarta z historii w klasie VIII, której tematem było Powstanie Warszawskie. Pani Monika Bocheńska, nauczycielka historii, przygotowała zajęcia w formie escape roomu, dzięki czemu uczniowie mogli w atrakcyjny sposób pogłębić swoją wiedzę o wydarzeniach z 1944 roku.

Podczas lekcji uczniowie:

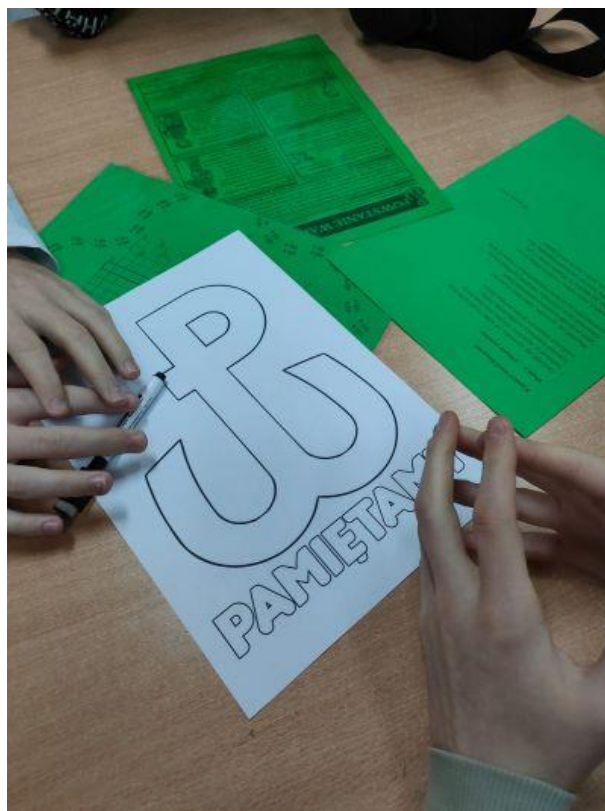
- odnajdywali ukryte na szkolnym korytarzu elementy zdań,
- rozwiązywali krzyżówkę opartą na materiałach przygotowanych przez nauczyciela,
- współpracowali w zespołach, aby wspólnie dojść do rozwiązania zadań.

Zastosowana metoda sprzyjała rozwijaniu kompetencji

kluczowych uczniów, takich jak współpraca, kreatywne rozwiązywanie problemów oraz umiejętność krytycznego myślenia. Jednocześnie pozwoliła im w ciekawy sposób utrwalić wiedzę o Powstaniu Warszawskim. Zajęcia były atrakcyjną i nowoczesną metodą nauczania historii w klasie VIII.

Doradca metodyczny - Paweł Feliszek

Profilaktyka przemocy rówieśniczej – rola świadka

W dniu 26.11.2025 r. w Szkole Podstawowej im. Świętego Mikołaja z Miry w Krzelowie odbyło się szkolenie Rady Pedagogicznej dotyczące profilaktyki przemocy rówieśniczej ze szczególnym uwzględnieniem roli świadka. Prowadzący, doradcy metodyczni PODN w Wołowie, pani Ewa Nowak, pani Emilia Buczak i pan Paweł Feliszek przedstawili dane oraz definicje przemocy, podkreślając różnice między konfliktem a działaniem przemocowym.

Podczas szkolenia omówiono mechanizmy funkcjonowania grupy rówieśniczej oraz wpływ świadków na przebieg sytuacji przemocy. Zwrócono uwagę, że reakcja obserwatorów – zarówno aktywne wsparcie ofiary, zgłoszenie sytuacji dorosłym, jak i brak reakcji – znacząco wpływa na dynamikę zdarzenia.

Nauczyciele zapoznali się z praktycznymi narzędziami do pracy z uczniami, umożliwiającymi wzmacnianie postaw empatii i odpowiedzialności. Przedstawiono również strategie budowania bezpiecznego klimatu szkoły oraz sposoby reagowania na sygnały świadczące o występowaniu przemocy.

Szkolenie zakończyło się dyskusją i wymianą doświadczeń dotyczących skutecznych metod pracy wychowawczej. Rada Pedagogiczna uznała temat za istotny i zadeklarowała kontynuację działań profilaktycznych w codziennej pracy z uczniami.

Ewa Nowak- doradca metodyczny

Warsztaty merytoryczne

Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży, wsparcie w kryzysach psychicznych.

W dniach 24 i 25 listopada 2025 r. w Powiatowym Centrum Edukacji i Pomocy Psychologicznej – Pedagogicznej w Wołowie odbyły się 4 spotkania stacjonarne, realizujące 4 i 5. Priorytet MEN, w formie warsztatów nt.:

1. *Rozpoznawanie sygnałów kryzysu zdrowia psychicznego – praktyczne narzędzia diagnostyczne dla nauczycieli i terapeutów.*
2. *Zrozumieć emocje przez pryzmat zmysłów – zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży.*
3. *Zachowania werbalne w kontekście emocji i zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.*
4. *Zajęcia rozwijające odporność psychiczną i umiejętności społeczne.*

Warsztaty adresowane były do dyrektorów, wicedyrektorów, specjalistów, terapeutów, nauczycieli oraz wychowawców przedszkoli i wszystkich typów szkół.

Celem spotkań było wyposażenie uczestników w praktyczne umiejętności identyfikowania wczesnych sygnałów kryzysu psychicznego u dzieci i młodzieży oraz stosowania adekwatnych narzędzi obserwacyjno-diagnostycznych. Pokazanie, jak integracja sensoryczna i funkcjonowanie zmysłów wpływają na emocje, zachowania oraz dobrostan psychiczny dzieci i młodzieży. Umożliwienie rozumienia komunikatów werbalnych i niewerbalnych jako wskaźników stanu emocjonalnego oraz budowania wspierającej komunikacji z dziećmi i młodzieżą. Wzmacnianie kompetencji społeczno – emocjonalnych oraz odporności psychicznej dzieci i młodzieży poprzez praktyczne narzędzia do pracy grupowej i indywidualnej.

Warsztaty spotkały się z dużym zainteresowaniem uczestników i stanowiły istotny wkład w rozwój kompetencji w obszarze profilaktyki zdrowia psychicznego w placówkach oświatowych.

Osobą prowadzącą była **mgr Ewa Plura** – wykładowca akademicki, szkoleniowiec, logopeda, oligofrenopeda, terapeuta: integracji sensorycznej, metody: INPP, Johansena, Neuroflow, mikropolaryzacji mózgu, funkcji wzrokowych, behawioralny, integracji bilateralnej, monachijskiej diagnostyki funkcjonalnej. Od 28 lat prowadzi terapię osób z zaburzeniami neurofizjologicznymi.

Specjalista ds. koordynacji
i organizacji szkoleń

mgr Katarzyna Juszcak

Foto galeria :

„MOJE PIERWSZE WYRAZY W JĘZYKU OBCYM”-wyniki konkursu

W roku szkolnym 2025/2026 odbyła się XVII edycja Powiatowego Konkursu Plastyczno – Językowego dla uczniów klas I-III szkół podstawowych, którego organizatorem było Powiatowe Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno- Pedagogicznej w Wołowie, a **celem** rozwijanie zainteresowania nauką języków obcych, łączenie nauki języka z twórczością plastyczną, kształtowanie wyobraźni i kreatywności uczniów oraz zachęcanie dzieci do pierwszych prób pisania i czytania w języku obcym.

Zadaniem uczestników było wykonanie pracy plastycznej przedstawiającej trzy **wybrane wyrazy w języku obcym**. Do Centrum wpłynęło 45 oryginalnych prac z dziewięciu szkół podstawowych powiatu wołowskiego. Jury kierując się samodzielnością i estetyką wykonania, poprawnością językową oraz doбором technik artystycznych wyłoniło najlepsze prace.

Praca **Liliany Klisowskiej** ze Szkoły Podstawowej w Wińsku zajęła pierwsze miejsce. Tuż za nią uplasowało się dzieło **Marceliny Krzykwy**, reprezentantki Szkoły Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Starym Wołowie. Twórczość **Mileny Studennej**, przedstawicielki Szkoły Podstawowej im. Świętego Mikołaja z Miry w Krzelowie, zajęła trzecie miejsce. Wszystkie wymienione prace wykonane były w języku angielskim.

Z języka niemieckiego praca **Florentyny Kubiak** z Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Wołowie zajęła trzecie miejsce. Serdecznie gratuluję uczestnikom, w szczególności laureatom, których zapraszam w czerwcu na Galę Laureatów. Dziękuję nauczycielom za opiekę merytoryczną, a szczególne słowa uznania kieruję do nauczycieli wyróżnionych uczniów: pani Agnieszki Koniecznej, pani Agnieszki Lorkiewicz, pani Joanny Bochenek i pani Doroty Winiarz .

Doradca metodyczny języków obcych

Ewa Nowak

Powiatowy Konkurs Łamigłówek Logicznych – SUDOKU rozstrzygnięty!

W dniu **3 grudnia 2025 roku** w Powiatowym Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Wołowie odbyło się podsumowanie **etapu powiatowego Konkursu Łamigłówek Logicznych – SUDOKU**, który został przeprowadzony **19 listopada 2025 roku**.

Nad prawidłowym przebiegiem konkursu oraz weryfikacją wyników czuwała **Powiatowa Komisja Konkursowa** w składzie:

- **Magdalena Grzeleńska** – doradca metodyczny nauczania matematyki, przewodnicząca;
- **Ewelina Guzik** – nauczyciel matematyki w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Brzegu Dolnym, członek;
- **Kinga Machel** – nauczyciel matematyki w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3 w Brzegu Dolnym, członek.

W konkursie udział wzięli uczniowie w trzech kategoriach:

- klasy **IV–VI szkół podstawowych**,
- klasy **VII–VIII szkół podstawowych**,
- **szkoły ponadpodstawowe**.

Rywalizacja była **bardzo wyrównana**, a uczestnicy zaprezentowali wysoki poziom umiejętności logicznego myślenia, koncentracji oraz sprawności w rozwiązywaniu łamigłówek. O ostatecznych wynikach często decydowały **minimalne różnice**.

Laureaci:

Kategoria IV–VI – Szkoła Podstawowa

I miejsce – **Mikołaj Kołodziejczyk**, Szkoła Podstawowa nr 6 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Brzegu Dolnym

II miejsce – **Julian Wasilewski**, Szkoła Podstawowa nr 1 w Wołowie

III miejsce – **Aleksandra Kamińska**, Szkoła Podstawowa w Starym Wołowie

Kategoria VII–VIII – Szkoła Podstawowa

I miejsce – **Alicja Kędzia**, Szkoła Podstawowa w Krzelowie

II miejsce – **Magdalena Skrzypek**, Szkoła Podstawowa nr 6 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Brzegu Dolnym

III miejsce – **Julia Niewińska**, Szkoła Podstawowa nr 1 w Wołowie

Kategoria – Szkoły Ponadpodstawowe

I miejsce – **Kinga Bronowicka**, Technikum w Brzegu Dolnym

II miejsce – **Anna Janus**, Liceum Ogólnokształcące im. KEN w Brzegu Dolnym

III miejsce – **Kamila Kóteczo**, Liceum Ogólnokształcące im. KEN w Brzegu Dolnym

Tegoroczna edycja konkursu dostarczyła wielu emocji, a **wyrównany poziom uczestników sprawił, że rywalizacja była wyjątkowo zacięta**. Uczniowie wykazali się nie tylko doskonałymi umiejętnościami matematyczno-logicznego myślenia, ale również cierpliwością, dokładnością i odpornością na stres. Serdecznie **gratulujemy wszystkim laureatom oraz uczestnikom konkursu**, a także nauczycielom i opiekunom, którzy wspierali uczniów w przygotowaniach do zmagania.

*mgr inż. Magdalena Grzebińska
doradca metodyczny z matematyki*

Sprawozdanie z XIX-go Powiatowego Konkursu Ortograficznego

Jestem MISTRZEM ortografii!

Szanowni Państwo Dyrektorzy Szkół i Nauczyciele Poloniści

Dnia 3 grudnia 2025 r. odbył się II etap XIX-go Powiatowego Konkursu Ortograficznego pod nazwą **Jestem MISTRZEM ortografii!**, którego celem jest promowanie poprawnej polszczyzny oraz podnoszenie świadomości ortograficznej dzieci i młodzieży.

Konkurs odbył się w macierzystych szkołach, zgodnie z ustaleniami polonistów na I Sieci Współpracy i Samokształcenia w dniu 17.09.2025 r. Do zmagania przystąpili uczniowie kl. IV-VIII szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych. Mogliśmy przeprowadzić ten etap konkursu dzięki zaangażowaniu nauczycieli polonistów – szkolnych koordynatorów. Składamy podziękowania Dyrektorom, Nauczycielom – Polonistom i Koordynatorom, a przede wszystkim Uczniom za przystąpienie do zmagania ortograficznych.

Informujemy, że powołana komisja konkursowa sprawdziła prace uczniów dn. 10.12.2025 r. w Liceum Ogólnokształcącym im. M. Kopernika w Wołowie, w Hadesie w ramach pracy II Sieci Współpracy i Samokształcenia Nauczycieli Języka Polskiego w godz. od 14.00 do 18.00. Protokół i wyniki konkursu zostały opublikowane na stronie internetowej Centrum.

Podajemy ogólną informację o przeprowadzonym XIX Powiatowym Konkursie Ortograficznym Jestem MISTRZEM ortografii!

**SZKOŁY PODSTAWOWE, KTÓRE PRZYSTĄPIŁY DO KONKURSU WRAZ Z KOORDYNATORAMI SZKOLNYMI
I ILOŚCIĄ UCZESTNIKÓW**

L.P.	szkoła	opiekun merytoryczny	ilość uczestników etap szkolny	ilość uczestników etap powiatowy
1.	Szkoła Podstawowa im. św. Mikołaja z Miry w Krzelowie	Anna Król	15	4
2.	Szkoła Podstawowa im. K. Makuszyńskiego w Starym Wołowie	Monika Bocheńska	45	4
3.	Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Warzęgowie	Joanna Laskowska	12	4
4.	Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 3 w Brzegu Dolnym	Grażyna Turska	54	4
5.	Szkoła Podstawowa im. J. Korczaka w Krzydlinie Wielkiej	Renata Kawińska	33	4
6.	Szkoła Podstawowa nr 2 im Orląt Lwowskich w Wołowie	Katarzyna Wierzińska	4	4
7.	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Powstańców Śląskich w Wołowie	Joanna Wójcik	75	4
8.	Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 2 w Brzegu Dolnym	Karolina Szwak	24	4
9.	Szkoła Podstawowa im. J. Markiewicza w Orzeszkowie	Katarzyna Więcek	17	4
10.	Zespół Szkół Społecznych w Wołowie	Agnieszka Fęglerska – Warchoł	52	4
11.	Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 1 w Brzegu Dolnym	Joanna Jaworska-Kalisz	54	4
12.	Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 4 w Pogalewie Wielkim	Justyna Przychodna	38	4
13.	Szkoła Podstawowa im. Jana Adama de Garnier w Głębowicach	Katarzyna Dąbrowska	5	4
14.	Szkoła Podstawowa w Wińsku	Agata Bała	46	4
15.	Zespół Szkół Publicznych w Lubiążu	Katarzyna Śledzińska	35	4
--	15 szkół podstawowych	15 szkolnych koordynatorów	597 uczestników	68 uczestników

SZKOŁY PONADPODSTAWOWE, KTÓRE PRZYSTĄPIŁY DO KONKURSU WRAZ Z KOORDYNATORAMI SZKOLNYMI I ILOŚCIĄ UCZESTNIKÓW

L.P.	szkoła	opiekun merytoryczny	ilość uczestników etap szkolny	ilość uczestników etap powiatowy
1.	Zespół Szkół Zawodowych Technikum im. Komisji Edukacji Narodowej w Brzegu Dolnym	Danuta Buczkowska	1	1
2.	Zespół Szkół Zawodowych Liceum z oddziałami dwujęzycznymi im. Komisji Edukacji Narodowej w Brzegu Dolnym	Danuta Buczkowska	1	1
3.	Zespół Szkół Zawodowych w Wołowie	Anieszka Szechnicka	15	2
4.	Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Wołowie	Magdalena Janus	25	2
5.	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wołowie	Sebastian Simlat	9	2
6.	Liceum Ogólnokształcące im. J.M. Ossolińskiego w Brzegu Dolnym	Aleksandra Kucharska	40	2
7.	Zespół Szkół Społecznych w Wołowie /Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące	Agnieszka Fęgłerska-Warchoł	15	2
	6 placówek	6 szkolnych koordynatorów	106 uczestników	12 uczestników

Ilość szkół

15 szkół podstawowych

6 szkół ponadpodstawowych

RAZEM 21 placówek

Uczestnicy etapu szkolnego

kl. IV – VIII – 597 uczniów

szkoła ponadpodstawowa- 106 uczniów

RAZEM 703 uczestników

Uczestnicy etapu powiatowego

kl. IV – VIII – 68 uczniów

szkoła ponadpodstawowa- 12 uczniów

RAZEM 80 uczestników

**Do sprawozdania dołączamy fotograficzny przebieg zmagañ konkursowych
w poszczególnych szkołach.**

Danuta Haller – doradca metodyczny nauczania języka polskiego

Uczestnicy konkursu z Liceum Ogólnokształcącego
im. J.M. Ossolińskiego w Brzegu Dolnym

Uczestnicy konkursu z Zespołu Szkół Zawodowych
w Brzegu Dolnym

Uczestnicy konkursu z Zespołu Szkolno – Przedszkolny
nr 1 w Brzegu Dolnym

Uczestnicy konkursu z Zespołu Szkolno -
Przedszkolnego nr 2 w Brzegu Dolnym

Uczestnicy konkursu z Centrum Kształcenia
Zawodowego i Ustawicznego w Wołowie

Uczestniczka konkursu z Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika w Wołowie.

Uczestnicy konkursu z SP im. Św. Mikołaja z Miry w Krzelowie.

Uczestnicy konkursu z SP im. Janusza Korczaka w Krzydlinie Wielkiej

Uczestnicy konkursu z Zespołu Szkół Zawodowych w Wołowie

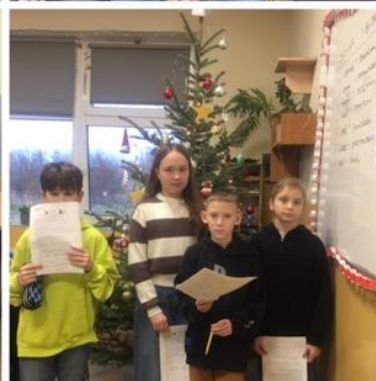

Uczestnicy konkursu z SP im. K. Makuszyńskiego w Starym Wołowie

Uczestnicy konkursu z SP im. Królowej Jadwigi
w Warzęgowie

Uczestnicy konkursu z SP im. Jana Adama de Garnier
w Głębowicach.

Uczestnicy konkursu z Zespołu Szkół Społecznych
w Wołowie

Uczestniczki konkursu z SP nr 1 im. Powstańców Śląskich w Wołowie

WYNIKI KONKURSU

XIX Powiatowy Konkurs Ortograficzny *Jestem MISTRZEM ortografii!*

Komisja w składzie:

1. Danuta Haller – przewodniczący

członkowie:

2. Monika Bocheńska

6. Renata Markowska

3. Anna Król

7. Renata Kawińska

4. Agata Bała

8. Katarzyna Dąbrowska

5. Anna Skowrońska

9. Joanna Laskowska

Dnia 3 grudnia 2025 r. odbył się II etap XIX-go Powiatowego Konkursu Ortograficznego pod nazwą ***Jestem MISTRZEM ortografii!***, którego celem jest promowanie poprawnej polszczyzny oraz podnoszenie świadomości ortograficznej dzieci i młodzieży.

Konkurs odbył się w macierzystych szkołach.

Komisja konkursowa oceniała prace uczniów na II Sieci Współpracy i Samokształcenia Nauczycieli Języka Polskiego dnia 10 grudnia 2025 r.

WYNIKI KONKURSU

SZKOŁY PODSTAWOWE

kategoria 4-6

I miejsce Marcel Szot – Szkoła Podstawowa im. św. Mikołaja z Miry w Krzelowie

II miejsce Mateusz Śmigórski- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół Społecznych w Wołowie

III miejsce Zoja Chojak – Zespół Szkół Publicznych w Lubiążu

kategoria 7-8

I miejsce Adam Bocheński – Szkoła Podstawowa im. K. Makuszyńskiego w Starym Wołowie

II miejsce Łucja Krawczuk – Szkoła Podstawowa nr 1 im. Powstańców Śląskich w Wołowie

III miejsce Maja Konowalczyk- Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Warzęgowie

SZKOŁY PONADPODSTAWOWE

I miejsce Mykola Zastavskyi – Liceum Ogólnokształcące im. J.M. Ossolińskiego w Brzegu Dolnym

II miejsce Maria Kulik- Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Wołowie

II miejsce Weronika Różańska- Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Wołowie

II SPOTKANIE W RAMACH SIECI WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA

NAUCZYCIELI JĘZYKA POLSKIEGO

10 grudnia 2025 w Liceum Ogólnokształcącym im. M. Kopernika w Wołowie **odbyła się II Sieć Współpracy i Samokształcenia Nauczycieli Języka Polskiego**. Nauczycielki spotkały się w Hadesie. Już po raz trzeci było to miejsce naszych spotkań sieci. Zanim rozpoczęliśmy zajęcia, przywołałyśmy wspomnienia, kiedy to byłyśmy uczennicami tej szkoły.

Podczas tego spotkania odbyły się zajęcia warsztatowe dotyczące egzaminu 2026 z języka polskiego oraz nauczyciele pracowali w komisji konkursowej XIX Powiatowego Konkursu Ortograficznego pod nazwą *Jestem MISTRZEM ortografii!*

Do konkursu przystąpiło w tym roku szkolnym 15 szkół podstawowych oraz 6 szkół ponadpodstawowych, w etapie szkolnym uczestniczyło 703 uczniów, a w etapie powiatowym 80 uczniów.

W czasie spotkania przeprowadzono warsztaty na temat *Pomysły na pracę z lekturami – powtórka przed egzaminem 2026 z języka polskiego*, przedstawiono kwestie dotyczące pracy z dziećmi cudzoziemskimi w polskiej szkole. Udostępniono nauczycielom *Zeszyt lekturowy, podręczniki i zeszyt ćwiczeń dla obcokrajowca* oraz przepisy prawne dotyczące funkcjonowania dziecka cudzoziemskiego w polskiej szkole.

Zaplanowano harmonogram działań w ramach projektu *Mistrzowie Lektur Szkolnych edycja V* – realizacja projektu na poziomie szkolnym.

Swoją obecnością zaszczyciło nas 9 nauczycieli języka polskiego z powiatu wołowskiego. Wszystkim nauczycielom dziękuję za pracę w komisji oraz za przybycie na spotkanie i twórczą atmosferę.

D. Haller – doradca metodyczny nauczania języka polskiego

SIECI WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI

SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA DYREKTORÓW

Termin spotkania: 04.11.2025

Miejsce spotkania: Powiatowe Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Wołowie

Temat: Profilaktyka cyberprzemocy rówieśniczej – szkolenie.

Program spotkania:

- Przykłady i definicje cyberprzemocy rówieśniczej – hejt, cyberbullying, child grooming, wizerunek.
- Interwencja – gdzie szukać pomocy.
- Procedury postępowania w przypadku ujawnienia zdarzeń o charakterze cyberprzemocy.
- Przykładowe procedury w szkole.

Prowadzący: Krystyna Adaśko – Dyrektor PCEiPPP w Wołowie, Sylwia Nadolska - konsultant

Dolnośląskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu

SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO I EDUKACJI Wczesnoszkolnej

Termin spotkania: 25.09.2025

Miejsce spotkania: Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 2, ul. Mickiewicza 2, 56 – 120 Brzeg Dolny

Temat: Organizacja pracy w roku szkolnym 2025/2026

Program spotkania:

- Diagnoza potrzeb nauczycieli w zakresie doradztwa i współpracy;
- Harmonogram i regulaminy konkursów przedmiotowych w roku szkolnym 2025/2026 – oferta szkoleń dla nauczycieli;
- Propozycje wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych;
- Formy realizacji priorytetów MEN na rok szkolny 2025/2026

Termin spotkania: 10.12.2025

Miejsce spotkania: Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 2, ul. Mickiewicza 2, 56 – 120 Brzeg Dolny

Temat: Metodyczne wykorzystywanie przez nauczycieli nowoczesnych technologii.

Program spotkania:

- Rozumienie roli technologii w edukacji – korzyści.
- Jak nowoczesne technologie wspierają rozwój umiejętności dzieci – przykłady dobrych praktyk.
- Zatwierdzenie regulaminów konkursów.
- Ustalenie współpracy w ramach przygotowań i sprawdzania zadań konkursowych.

Prowadzący: Dagmara Głuszczyńska - doradca metodyczny

SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI JĘZYKA POLSKIEGO

Termin spotkania: 17.09.2025

Miejsce spotkania: Szkoła Podstawowa nr 2 w Wołowie

Temat: Organizacja pracy sieci w nowym roku szkolnym 2025/2026.

Program spotkania:

- Dostosowanie wymagań z języka polskiego dla dziecka: z opinią, orzeczeniem, osiągniętego migracją.
- Udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
- Praca z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego.
- Rekomendacje CKE po egzaminie 2025 z języka polskiego.
- Baza dydaktyczna nauczyciela polonisty, w tym kontrakt i przedmiotowe zasady oceniania.
- Harmonogram działań planowanych w roku szkolnym 2025/2026

Termin spotkania: 10.12.2025

Miejsce spotkania: Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Wołowie

Temat: Praca w komisji konkursowej – XIX Powiatowego Konkursu Ortograficznego.

Pomysły na pracę z lekturami. Uczeń cudzoziemski na języku polskim.

Program spotkania:

- Praca w komisji XIX Powiatowego Konkursu Ortograficznego Jestem MISTRZEM ortografii!
- Praca z uczniem obcokrajowcem na języku polskim – dzielenie się wiedzą i doświadczeniem.
- Zeszyt lekturowy, podręczniki i zeszyt ćwiczeń dla obcokrajowca.
- Przepisy prawne dotyczące funkcjonowania dziecka cudzoziemskiego w polskiej szkole.
- Mistrzowie Lektur Szkolnych edycja V– realizacja projektu na poziomie szkolnym.

Prowadzący: Danuta Haller- doradca metodyczny

SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI JĘZYKÓW OBCYCH

Termin spotkania: 24.09.2025

Miejsce spotkania: platforma Jitsi Meet

Program spotkania:

- Diagnoza potrzeb i oczekiwań nauczycieli związanych z doskonaleniem warsztatu pracy.
- Prezentacja oferty szkoleniowej na rok szkolny 2025/2026.
- Plan pracy na rok szkolny 2025/2026: konkursy, warsztaty, konsultacje, szkolenia.
- Analiza wyników egzaminu ósmoklasisty i maturalnego z języka obcego.
- Zmiany w prawie oświatowym w nowym roku szkolnym 2025/2026.

Prowadzący: Ewa Nowak - doradca metodyczny

SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI HISTORII

Termin spotkania: 09.10.2025

Miejsce spotkania: online

Temat: Organizacja pracy sieci w roku szkolnym 2025/2026

Program spotkania:

- Diagnoza potrzeb nauczycieli i zaplanowanie pracy w roku szkolnym 2025/2026.
- Omówienie oferty szkoleniowej, propozycje i potrzeby nauczycieli w zakresie historii.
- Harmonogram konkursów i propozycje działań w Sieci w roku szkolnym 2025/2026.

Prowadzący: Emila Buczak, Paweł Feliszek- doradcy metodyczni

SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI MATEMATYKI

Termin spotkania: 01.10.2025

Miejsce spotkania: Powiatowe Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Wołowie.

Program spotkania:

- Organizacja pracy sieci w nowym roku szkolnym 2025/2026: warsztaty, konsultacje, szkolenia, lekcje otwarte.
- Harmonogram konkursów i propozycje działań.
- Analiza i interpretacja wyników zewnętrznych egzaminów ósmoklasisty i egzaminów maturalnych organizowanych przez OKE.
- Pomoc Psychologiczno – Pedagogiczna (dostosowanie wymagań z matematyki dla uczniów ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi oraz dla cudzoziemców).
- Zmiany w prawie oświatowym w nowym roku szkolnym 2025/2026.

Prowadzący: Magdalena Grzełińska - doradca metodyczny

SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI PRZEDMIOTÓW PRZYRODNICZYCH

Termin spotkania: 25.09.2025

Miejsce spotkania: Zespół Szkolno – Przedszkolny nr 2 w Brzegu Dolnym

Program spotkania:

- Pomoc psychologiczno – pedagogiczna dla uczniów z orzeczeniami i opiniami na przedmiotach przyrodniczych.
- Matura 2025 z biologii i geografii – wnioski i rekomendacje.
- W obliczu zmian w podstawie programowej kształcenia ogólnego z biologii i geografii dla szkoły podstawowej i ponadpodstawowej – uwagi i spostrzeżenia po pierwszym roku nauczania.
- Edukacja zdrowotna nowy przedmiot nieobowiązkowy.
- Organizacja pracy sieci w nowym roku szkolnym 2025/2026

Prowadzący: Regina Kmicińska - doradca metodyczny

SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI MATEMATYKI ORAZ NAUCZYCIELI PRZEDMIOTÓW PRZYRODNICZYCH

Termin spotkania: 05.11.2025

Miejsce spotkania: Szkoła Podstawowa w Orzeszkowie

Program spotkania:

- Zaplanowanie wspólnych działań obydwu sieci.
- Realizacja priorytetu MEN: Kształtowanie myślenia analitycznego poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów przyrodniczych i ścisłych oraz poprzez rozwijanie umiejętności matematycznych w kształceniu ogólnym.
- Integracja obydwu sieci.

Prowadzący: Regina Kmicińska, Magdalena Grzeleńska - doradcy metodyczni

SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI EDUKACJI DLA BEZPIECZEŃSTWA

Termin spotkania: 23.09.2025

Miejsce spotkania: online

Program spotkania:

Diagnoza potrzeb i oczekiwań nauczycieli związanych z doskonaleniem własnego warsztatu pracy.

Harmonogram konkursów i propozycje działań.

Plan pracy w roku szkolny 2025/2026: warsztaty, konsultacje, szkolenia, lekcje otwarte.

Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej w roku szkolnym 2025/2026

Prowadzący: Radosław Sroka – doradca metodyczny

SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI BIBLIOTEKARZY

Termin spotkania: 09.10.2025

Miejsce spotkania: Powiatowe Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Wołowie – Biblioteka Pedagogiczna

Temat: Diagnoza potrzeb nauczycieli bibliotekarzy ze szkół powiatu wołowskiego

Program spotkania:

- Diagnoza potrzeb nauczycieli bibliotekarzy ze szkół powiatu wołowskiego – spotkanie inauguracyjne.
- Działalność bibliotek – formy pracy w roku szkolnym 2025/26.
- Sprawy bieżące placówek.

Termin spotkania: 11.12.2025

**Miejsce spotkania: Powiatowe Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej
w Wołowie – Biblioteka Pedagogiczna**

Program spotkania:

- Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w bibliotece.
- Dobre praktyki – dzielenie się doświadczeniem.
- Sprawy bieżące placówek.

Prowadzący: Urszula Bajewicz – kierownik biblioteki, nauczyciel bibliotekarz

SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA PEDAGOGÓW, PSYCHOLOGÓW I LOGOPEDÓW

Termin spotkania: 01.10.2025

Miejsce spotkania: Powiatowe Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno– Pedagogicznej w Wołowie

Program spotkania:

- Diagnoza potrzeb nauczycieli, psychologów, pedagogów i logopedów ze szkół Powiatu Wołowskiego na rok szkolny 2025/2026
- Omówienie spraw bieżących placówek.

Prowadzący: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Wołów

Lider Sieci Pedagogów – Agnieszka Piwowar

Lider Sieci Psychologów – Sara Zacharek

Lider Sieci Logopedów – Magdalena Zielińska – Stec

Termin spotkania: 04.11.2025

Miejsce spotkania: Powiatowe Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno– Pedagogicznej w Wołowie

Tematyka spotkania: Szkolenie: Wpływ napięcia mięśniowego na rozwój i nabywanie umiejętności dziecka.

- Co to jest napięcie mięśniowe.
- Prawidłowe napięcie mięśniowe a rozwój.
- Typy zaburzeń napięcia mięśniowego.
- Holistyczny wpływ na funkcjonowanie dziecka.
- Połączenia ciało-mózg-umiejętności.
- Konsekwencje długoterminowe i wczesna interwencja.

Prowadzący: Nina Koniuczok, Magdalena Hasior- Garbacz

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Wołów

Lider Sieci Pedagogów – Agnieszka Piwowar

Lider Sieci Psychologów – Sara Zacharek

Lider Sieci Logopedów – Magdalena Zielińska – Stec

Termin spotkania 02.12.2025

Miejsce spotkania: Powiatowe Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno– Pedagogicznej w Wołowie

Tematyka spotkania: Szkolenie: Warsztaty z technik wyciszających oraz stymulujących w zależności od stopnia pobudzenia OUN w kontekście napięcia mięśniowego.

- Powitanie i wprowadzenia (werbalne i ruchowe).
- Aktywności sensoryczne – czucie głębokie i dotyk.
- Spokój i rytm – układ przedsionkowy i słuchowy.
- Zakończenie i relaksacja.

Prowadzący: Nina Koniuczok, Magdalena Hasior- Garbacz

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Wołów

Lider Sieci Pedagogów – Agnieszka Piwowar

Lider Sieci Psychologów – Sara Zacharek

Lider Sieci Logopedów – Magdalena Zielińska – Stec

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI SZKOLENIOWEJ

Powiatowe Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Wołowie
zorganizowało w okresie od września 2025 r. do grudnia 2025 r.

KONFERENCJE/UROCZYSTOŚCI

Lp.	Temat	Kierunki Polityki Oświatowej	Prowadzący/ odpowiedzialny	Termin i miejsce
1.	Konferencja inauguracyjna rok szkolny 2025/2026 Wykład inauguracyjny nt.: <i>Zdrowie psychiczne dzieci młodzieży. O potrzebie równowagi pomiędzy światem społecznym i cyfrowym.</i>	4, 5	Krystyna Adaśko – dyrektor PCEiPPP kadra PCEiPPP Leszek Roszczenko	10.09.2025 CKZiU Wołów
2.	Narodowe Czytanie poezji Jana Kochanowskiego w Powiecie Wołowskim	2	Urszula Bajewicz Justyna Drozd	02.10.2025 ZSZ Wołów
3.	Jubileusz 20-lecia Powiatowego Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Wołowie		Krystyna Adaśko – dyrektor PCEiPPP kadra PCEiPPP	08.10.2025 WOK Wołów

SZKOLENIOWE RADY PEDAGOGICZNE

Lp.	Temat	Kierunki Polityki Oświatowej	Prowadzący/ odpowiedzialny	Termin i miejsce
1.	Stalking i hejt w szkole: ochrona prawna uczniów i nauczycieli	4, 5	Zuzanna Łukaszewska	19.09.2025 ZSZ Wołów
2.	Stalking i hejt w szkole: ochrona prawna uczniów i nauczycieli	4, 5	Zuzanna Łukaszewska	22.09.2025 CKZiU Wołów
3.	Stalking i hejt w szkole: ochrona prawna uczniów i nauczycieli	4, 5	Zuzanna Łukaszewska	24.09.2025 ZSZ Brzeg Dł.
4.	Miejsce i rola oceny funkcjonalnej w edukacji włączającej.	2, 3, 4, 8	Danuta Haller	24.09.2025 SP Krzydłina Wlk.
5.	Stalking i hejt w szkole: ochrona prawna uczniów i nauczycieli	4, 5	Zuzanna Łukaszewska	29.09.2025 LO Wołów
6.	Miejsce i rola oceny funkcjonalnej w edukacji włączającej.	2, 3, 4, 8	Danuta Haller	21.10.2025 SP Orzeszków
7.	Pomoc psychologiczno – pedagogiczna w przedszkolu.	2, 3, 4, 8	Danuta Haller Dagmara Głuszczyńska	29.10.2025 PS nr 1 Brzeg Dł.
8.	Odpowiedzialność prawna nauczycieli	2, 4, 5	Ewa Nowak Emilia Buczak Paweł Feliszek	19.11.2025 PS nr 1 Brzeg Dł.
9.	Profilaktyka przemocy rówieśniczej – rola świadka	4	Ewa Nowak Emilia Buczak Paweł Feliszek	26.11.2025 SP Krzelów

Lp.	Temat	Kierunki Polityki Oświatowej	Prowadzący/ odpowiedzialny	Termin i miejsce
1.	Higiena cyfrowa i bezpieczne poruszanie się w sieci	5	Agnieszka Taper	10.09.2025 PCEiPPP Wołów
2.	Awans zawodowy na stopień nauczyciela mianowanego na tzw. starych zasadach	5	Ewa Nowak	11.09.2025 online – Jitsi Meet
3.	Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży, wsparcie w kryzysach psychicznych – z perspektywy dyrektora	4, 5	Mariusz Z. Jędrzejko	16.09.2025 PCEiPPP Wołów
4.	Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży, wsparcie w kryzysach psychicznych – z perspektywy specjalisty/nauczyciela/wychowawcy	4, 5	Mariusz Z. Jędrzejko	16.09.2025 PCEiPPP Wołów
5.	Zmiany w prawie oświatowym od 1 września 2025 roku	5	Ewa Nowak Emilia Buczak Paweł Feliszek	18.09.2025 online – Jitsi Meet
6.	Jak pomóc uczniom odróżnić krytykę od konstruktywnej informacji zwrotnej	2, 3, 4	Regina Kmicińska	21.10.2025 ZSP nr 2 Brzeg Dl.
7.	Odpowiedzialność prawna i obowiązki rodziców względem szkoły	4	Ewa Nowak Emilia Buczak Paweł Feliszek	22.10.2025 online – Jitsi Meet
8.	Awans zawodowy nauczyciela początkującego	5	Ewa Nowak	29.10.2025 online – Jitsi Meet
9.	Szkoła dla rodziców i wychowawców	2, 3, 4	Krystyna Adaśko	03 – 04 – 05 – 06.11.2025 PCEiPPP Wołów
10.	Profilaktyka cyberprzemocy rówieśniczej	4, 5	Sylvia Nadolska	04.11.2025 PCEiPPP Wołów
11.	Skąd MOC cyberprzeMOCy	4, 5	Regina Kmicińska	04.11.2025 ZSP nr 2 Brzeg Dl.
12.	Jak bezpiecznie korzystać z Internetu?	4, 5	Regina Kmicińska	05.11.2025 ZSP nr 2 Brzeg Dl.
13.	Mentor czy opiekun stażu w awansie nauczyciela	5	Ewa Nowak	06.11.2025 online – Jitsi Meet
14.	Ocena pracy nauczyciela	5	Ewa Nowak	13.11.2025 online – Jitsi Meet
15.	Nie przemocy, TAK POMOCY! – komunikacja bez przemocy – czyli jak budować relacje w	2, 4, 5	Danuta Haller Natalia Gałęcka	19.11.2025 SP nr 2 Wołów

	domu i w szkole, zamiast niszczyć?			
16.	Ocenianie Kształtujące, nie tylko na matematyce	8	Magdalena Grzelińska	19 i 25.11.2025 online – Jitsi Meet
17.	Jak aktywnie pracować ze współczesnym czytelnikiem?	5, 8	Marta Kulla Urszula Bajewicz	20.11.2025 online – webinarium
18.	Rozpoznawanie sygnałów kryzysu zdrowia psychicznego – praktyczne narzędzia diagnostyczne dla nauczycieli i terapeutów	4	Ewa Plura	24.11.2025 PCEiPPP Wołów
19.	Zrozumieć emocje przez pryzmat zmysłów – zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży	4	Ewa Plura	24.11.2025 PCEiPPP Wołów
20.	Zachowania werbalne w kontekście emocji i zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży	4	Ewa Plura	25.11.2025 PCEiPPP Wołów
21.	Zajęcia rozwijające odporność psychiczną i umiejętności społeczne	4	Ewa Plura	25.11.2025 PCEiPPP Wołów
22.	Awans na nauczyciela dyplomowanego wg nowych zasad	5	Ewa Nowak	03.12.2025 online – Jitsi Meet
23.	Odpowiedzialność prawna nauczyciela	2, 4, 5	Ewa Nowak Emilia Buczak Paweł Feliszek	10.12.2025 online – Jitsi Meet

LEKCJE OTWARTE/ ZAJĘCIA INTEGRACYJNE/WARSZTATY DLA UCZNIÓW

Lp.	Temat	Kierunki Polityki Oświatowej	Prowadzący/ odpowiedzialny	Termin i miejsce
1.	Dzieci uczą dzieci pierwszej pomocy – zastosowanie metody imopeksis	2, 3	Radosław Sroka	16.09.2025 ZSP nr 2 Brzeg Dl.
2.	Bezpieczny przedszkolak – poznajemy znaki drogowe	2, 8	Dagmara Głuszczyńska Malwina Orzeł	17.09.2025 Przedszkole Adaś Wołów
3.	Stalking i hejt: granice wolności, granice prawa	4, 5	Zuzanna Łukaszewska	19.09.2025 ZSZ Wołów
4.	Stalking i hejt: granice wolności, granice prawa	4, 5	Zuzanna Łukaszewska	22.09.2025 CKZiU Wołów
5.	Stalking i hejt: granice wolności, granice prawa	4, 5	Zuzanna Łukaszewska	24.09.2025 ZSZ Brzeg Dl.
6.	Stalking i hejt: granice wolności, granice prawa	4, 5	Zuzanna Łukaszewska	29.09.2025 LO Wołów
7.	III Piknik Naukowy Dwójki	1, 3, 4	Danuta Haller Regina Kmicińska	30.09.2025 SP nr 2 Wołów
8.	Kolorowe jesienne liście	1, 8	Dagmara Głuszczyńska Kamila Żuber	15.10.2025 PS nr 1 Brzeg Dl.

9.	Ogólnopolski Tydzień Kariery – „Siła relacji w erze samotności” – moja przyszłość zawodowa i edukacyjna	6	Ewa Nowak	20.10.2025 CKZiU Wołów
10.	Ogólnopolski Tydzień Kariery – „Siła relacji w erze samotności” – badanie preferencji i zainteresowań zawodowych	6	Ewa Nowak	21.10.2025 CKZiU Wołów
11.	Buduję siebie – poczucie własnej wartości i wewnętrzny krytyk	2, 3, 4	Regina Kmicińska	21.10.2025 ZSP nr 2 Brzeg DI.
12.	Różnorodni, a szczęśliwi – poznajemy się i integrujemy.	2, 3, 4	Danuta Haller Regina Kmicińska Katarzyna Styczeń	22.10.2025 ZSP nr 1 Brzeg DI.
13.	Ogólnopolski Tydzień Kariery – „Siła relacji w erze samotności” – badanie kompetencji zawodowych	6	Ewa Nowak	22.10.2025 CKZiU Wołów
14.	Ogólnopolski Tydzień Kariery – „Siła relacji w erze samotności” – zespół to nie przypadek – sztuka pracy w grupie	6	Ewa Nowak	23.10.2025 CKZiU Wołów
15.	Uczymy się pomagać...wykorzystanie aplikacji na telefon do nauki pierwszej pomocy w klasie II	2, 3	Radosław Sroka	23.10.2025 ZSP nr 2 Brzeg DI.
16.	Polskie cmentarze na Kresach Wschodnich	2	Paweł Feliszek	28.10.2025 SP nr 1 Wołów
17.	Pierwsza pomoc przedmedyczna – to nie takie trudne! – wykorzystanie defibrylatora w akcji ratowniczej	2, 3	Radosław Sroka	30.10.2025 SP Krzelów
18.	Skąd MOC cyberprzeMOCy	4, 5	Regina Kmicińska	04.11.2025 ZSP nr 2 Brzeg DI.
19.	Jak bezpiecznie korzystać z Internetu?	4, 5	Regina Kmicińska	05.11.2025 ZSP nr 2 Brzeg DI.
20.	Pierwsza pomoc przedmedyczna – to nie takie trudne! – wykorzystanie defibrylatora w akcji ratowniczej	2, 3	Radosław Sroka	05.11.2025 SP Orzeszków
21.	Jesienne zabawy matematyczne z liściem i kasztankiem	1, 8	Dagmara Głuszczyńska Marta Krauz	06.11.2025 PS nr 3 Brzeg DI.
22.	Tworzymy samorządną szkołę	2	Regina Kmicińska	12.11.2025 ZPR Brzeg DI
23.	Rozpoznajemy i nazywamy emocje	3, 4, 8	Dagmara Głuszczyńska Anna Rycerz	19.11.2025 PS nr 4 Wołów
24.	NIE przemocy. TAK pomocy.	2, 4, 5	Danuta Haller Natalia Gałęcka	19.11.2025 SP nr 2 Wołów
25.	Powstanie warszawskie – escape room	2, 8	Paweł Feliszek Monika Bocheńska	19.11.2025 SP Stary Wołów

26.	Historia Cichociemnych – izba pamięci	2	Radosław Sroka Piotr Gajewski	20.11.2025 Organizacja Harcerska „Cichociemni” Brzeg Dl.
27.	Myślenie strategiczne i operacje na liczbach w praktyce – matematyka poprzez grę Rummikub	1, 8	Magdalena Grzelińska Paulina Słodowa Anna Cocińska	25.11.2025 ZPR Brzeg Dl.
28.	Procenty, a ułamki	1, 8	Magdalena Grzelińska Bożena Zarazińska	26.11.2025 SP Orzeszków
29.	Pierwsza pomoc przedmedyczna – to nie takie trudne! – wykorzystanie defibrylatora w akcji ratowniczej	2, 3	Radosław Sroka	26.11.2025 CKZiU Wołów
30.	Uczymy się pomagać...wykorzystanie aplikacji na telefon do nauki pierwszej pomocy w klasie I	2, 3	Radosław Sroka	04.12.2025 ZSP nr 2 Brzeg Dl.
31.	Zagubiony świąteczny przepis	1, 8	Regina Kmicińska	09.12.2025 ZSP nr 2 Brzeg Dl.
32.	Historia niedźwiedzia Wojtka	2	Paweł Feliszek	10.12.2025 SP nr 1 Wołów
33.	Matematyczna Fabryka Poduszek – symetria, proporcje i projektowanie w praktyce	1, 8	Dagmara Głuszczyńska Anna Janeczek	12.12.2025 ZSP nr 2 Brzeg Dl.
34.	Choinka – drzewko pełne tradycji. Poznajemy symbole świątecznych ozdób i tworzymy własne z masy porcelanowej	1	Dagmara Głuszczyńska Krystyna Lipiec	12.12.2025 ZSP nr 2 Brzeg Dl.
35.	Prawa dziecka, prawa człowieka, wartości uniwersalne. Poznajemy sylwetki Polaków – Janusz Korczak – przyjacielem dzieci	2, 3	Danuta Haller Monika Bocheńska	17.12.2025 SP Stary Wołów
36.	Zagubiony świąteczny przepis	1, 8	Regina Kmicińska	17.12.2025 SP nr 2 Wołów
37.	W krainie świątecznych tradycji i zabaw	1	Dagmara Głuszczyńska Aleksandra Węglarz	17.12.2025 PS nr 3 Brzeg Dl.
38.	Biologia i chemia na wigilijnym stole, naukowe spotkanie w świątecznym klimacie	1, 8	Regina Kmicińska Anna Beryzewska	17.12.2025 SP nr 2 Wołów
39.	Między strachem a buntem – stan wojenny w Polsce	2, 8	Emilia Buczak	17.12.2025 PZS Oborniki Śl.
40.	Powstanie styczniowe – historyczny escape room	2, 8	Paweł Feliszek Tomasz Jaros	17.12.2025 SP nr 1 Wołów
41.	Powstanie styczniowe – historyczny escape room	2, 8	Paweł Feliszek Tomasz Jaros	18.12.2025 SP nr 1 Wołów

SCENARIUSZ ZAJĘĆ INTEGRACYJNYCH

Temat: *Różnorodni, a szczęśliwi – poznajemy się i integrujemy*

Uczestnicy : uczniowie klas: III i II

Czas: 45 minut

Miejsce: świetlica szkolna

Prowadzący: nauczyciel świetlicy szkolnej – K. Styczeń i nauczyciele wspomagający proces kształcenia

CELE ZAJEĆ

Cele ogólne:

- ✓ kształtowanie postawy akceptacji wobec różnorodności,
- ✓ budowanie poczucia własnej wartości i szczęścia,
- ✓ uczenie współpracy i empatii.

Cele szczegółowe (uczeń):

- ✓ rozumie, że każdy człowiek jest inny, ale każdy zasługuje na szacunek;
- ✓ potrafi wskazać cechy, które czynią go wyjątkowym;
- ✓ potrafi pracować w grupie, słuchać innych i dzielić się swoimi pomysłami;
- ✓ umie wyrazić, co go uszczęśliwia.

Metody i formy pracy

Metody: rozmowa kierowana, burza mózgów, praca plastyczna

Formy: indywidualna, grupowa, zbiorowa.

Środki dydaktyczne

- ✓ kolorowe flamastry, kredki;
- ✓ baloniki z napisami (np. „przyjaźń”, „rodzina”, „marzenia”, „zabawa”);
- ✓ tekst krótkiego opowiadania / bajki terapeutycznej o różnorodności;
- ✓ duży arkusz papieru (plakat drzewo różnorodności).

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Powitanie i krąg radości (5 minut)

Powitanie kręgiem – nauczyciel i uczniowie przekazują sobie kwiatka, mówiąc do siebie jedno miłe słowo.

2. Rozmowa wprowadzająca (5 minut)

Krótką pogadankę: „Każdy z nas jest inny i wyjątkowy. Razem tworzymy grupę, w której każdy może czuć się dobrze.”

Pokaz ilustracji (np. różne kwiaty, różne zwierzątka) i pytanie: „Czy wszystkie muszą być takie same, żeby były piękne?”

3. Zabawa integracyjna „Znajdź kogoś, kto...” (10 minut)

Zabawa integracyjna „Znajdź podobieństwo” – uczniowie chodzą po sali, nauczyciel podaje hasła (np. „Znajdź kogoś, kto lubi tę samą zabawę co ty”, „Kto lubi taki sam owoc”).

Ćwiczenie pokazuje podobieństwa i różnice między uczniami.

4. Bajka terapeutyczna (10 minut)

Nauczyciel czyta krótką bajkę pt. „Leśna drużyna” (o różnorodnych zwierzątkach, które razem potrafią więcej).

Rozmowa: „Co łączy zwierzątka z bajki z nami, uczniami w szkole?”

5. Praca plastyczna „Mój wyjątkowy liść” (10 minut)

Każdy uczeń dostaje kartkę w kształcie liścia.

Zadanie: narysuj na nim coś, co pokazuje, że jesteś wyjątkowy (np. zainteresowanie, ulubiony kolor).

Liście zostają zawieszone na klasowym „Drzewie różnorodności” (tablica lub plakat).

6. Zakończenie – Sieć przyjaźni (5 minut)

Zabawa z kłębkami wełny – uczniowie przekazują sobie nawzajem nić, mówiąc coś miłego o koledze/koleżance.

Powstaje symboliczna sieć przyjaźni.

Nauczyciel podsumowuje: „Jesteśmy różni, ale razem tworzymy wspaniałą grupę.”

Link do bajek terapeutycznych <https://dbc.wroc.pl/Content/2449/PDF/Bajki.pdf>

autor scenariusza: mgr Katarzyna Styczeń –
nauczyciel świetlicy w ZSP nr 1w Brzegu Dolnym

Stymulacja zmysłu smaku w praktyce terapeutycznej

- wybrane ćwiczenia i metody

Stymulacja zmysłu smaku jest niezwykle ważna w rozwoju dziecka, nie tylko dla jego preferencji żywieniowych, ale również dla prawidłowego funkcjonowania mięśni jamy ustnej i ogólnej sprawności oralnej. Wprowadzenie różnorodnych ćwiczeń smakowych, w połączeniu z bodźcami wzrokowymi, dotykowymi, zapachowymi i słuchowymi, pozwala zwiększyć motywację dziecka, rozwija jego percepcję sensoryczną oraz wspiera naukę koordynacji ruchowej.

Regularne stosowanie opisanych metod i ćwiczeń pozwala na stopniowe rozszerzanie repertuaru smaków, poprawę tolerancji na nowe produkty i kształtowanie zdrowych nawyków żywieniowych, jednocześnie wspierając rozwój psychofizyczny dziecka.

Przykładowe ćwiczenia stymulujące zmysł smaku:

- ✓ smakowe zgadywanki z wykorzystaniem na przykład kostek lodu z zamrożonymi sokami, kisielami, galaretkami o różnych smakach, ale też kształtach (np. zwierzątek wykonanych z foremek);
- ✓ picie przez rurkę kilku różnych soków, rozpoznawanie smaku,
- ✓ rozpoznawanie smaku cukierków owocowych wyprodukowanych z naturalnych składników;
- ✓ smakowanie próbek jedzenia i nazywanie ich, na przykład musztardy, ketchupu, majonezu, konfitury, miodu, różnych rodzajów sera;
- ✓ degustacja kawałków sezonowych owoców i warzyw, identyfikowanie smaków z ich całymi postaciami.

Przykładowe ćwiczenia stymulujące kilka zmysłów równocześnie:

- ✓ poznawanie nowych smaków połączone ze stymulacją zapachową, wzrokową i dotykową, na przykład banan: widzę – dotykam – wącham – smakuję; papryka: widzę – dotykam – wącham – smakuję;
- ✓ smakowo-węchowe zgadywanki – zawiązujemy dziecku oczy, po smaku i zapachu ma powiedzieć, co to za owoc czy warzywo;
- ✓ kategoryzujemy smaki, tzn. dajemy tylko owoce czy tylko warzywa lub na przykład miód, nutellę, dżem.

W czasie ćwiczeń należy uczyć dzieci różnicowania smaków w różnych sekwencjach, takich jak: **słodki – słony, słodki – słony – kwaśny, słodki – słony – kwaśny – gorzki.**

Do smaków służących pobudzeniu i utrzymaniu zainteresowania posiłkiem należą: **cytryna, cynamon, świeży gotowany czosnek, sos Worcestershire (sos o korzennym smaku i płynnej konsystencji), lemoniada, gotowana cebula, szczypta pieprzu cayenne lub chili, oliwki, sok grejpfrutowy, pikantne galaretki z przyprawami, kwaśne owoce (tylko, gdy dziecko im sprostą), marynowane karczochy, pikle, salsa – potrawa kuchni meksykańskiej, przyprawy do mięs, zioła: oregano, pietruszka, imbir, gałka muskatołowa, ziele angielskie, kminek, curry, bazylika lub papryka.**

Jeżeli dziecko ma **niską tolerancję smaków i ograniczony repertuar jedzonych potraw**, wówczas można zastosować strategie terapeutyczne i zabawy, takie jak:

- ✓ wprowadzanie niewielkiej ilości nowej potrawy na przykład razem z ulubionym owocem;
- ✓ ograniczanie ilości i rodzaju potraw na talerzu;
- ✓ masaż mięśnia okrężnego warg według podanej sekwencji: szybkie ściągnięcie warg do przodu, w kierunku nosa, podbródka i na koniec rozciągnięcie ich w linii poziomej;
- ✓ ssanie smakowych kulek lodowych (do torebki na kulki lodu dodajemy kilka kropli ulubionego przez dziecko smaku, na przykład soku malinowego, i zamrażamy);
- ✓ picie ochłodzonych herbatek owocowych;
- ✓ stosowanie jako przegryzek pestek dyni, słonecznika, orzechów, wafli bezcukrowych.

W terapii dziecka z **nadwrażliwością smakową** należy na początku ograniczyć ilość i rodzaj potraw na talerzu. Serwowane dziecku jedzenie nie powinno być zbyt ciepłe. Przed posiłkiem można dać mu do ssania kostkę lodu i zaproponować wykonanie zabaw oddechowych, na przykład dmuchanie baniek mydlanych, gwizdanie w gwizdki, granie na harmonijce ustnej. Przy nadwrażliwości oralnej wskazane jest przeprowadzenie treningu odwrażliwiającego lub tzw. diety sensorycznej Wilbarger (po konsultacji i według instruktażu terapeuty SI).

Wskazane jest również:

- ✓ ssanie suszonych owoców;
- ✓ picie przez rurkę rzadkiego kisielu, budyniu czy musu z rozgotowanych jabłek;
- ✓ wprowadzanie smaków: od słonego i słodkiego do kwaśnego i gorzkiego, w formie napojów;
- ✓ stosowanie przypraw mających wprowadzany smak;
- ✓ stopniowe różnicowanie faktury i struktury jedzenia.

W pracy terapeutycznej z dzieckiem z niedowrażliwością smakową zaleca się:

- ✓ chrupanie marchewki, twardych jabłek, kalarepy czy suchych precli;
- ✓ stosowanie częstych zmian temperatury podczas posiłków, na przykład chrupanie kawałków lodu w trakcie ciepłego posiłku;
- ✓ podawanie do próbowania przez około dwa tygodnie pojedynczych smaków w kolejności: gorzki, kwaśny, słony i słodki;
- ✓ podawanie potraw o zróżnicowanej strukturze, fakturze i kolorystyce, z przewagą jednego smaku.

W przypadku dziecka z tzw. **białym szumem** zaleca się:

- ✓ ssanie kostki lodu, cukru, lizaka w kulce, rozpuszczalnej gumy do żucia;
- ✓ wpryskiwanie do jamy ustnej na przemian ciepłej i zimnej wody;
- ✓ podawanie smaków na czubek języka w sekwencji słodki – słony;
- ✓ wężanie, a następnie umieszczenie między policzkiem a zębami smakowej kostki cukru i ssanie jej;
- ✓ masaż wnętrza jamy ustnej elektryczną szczoteczką do zębów;

- ✓ uczulanie trzonkiem zimnej łyżeczki do herbaty (poprzez kilkakrotne dotykanie) różnych miejsc w jamie ustnej, między innymi wałka dziąsłowego, okolicy dolnych zębów, wewnętrznej części policzków czy przedniej części języka.

Dania serwowane dzieciom z **wybiórczością pokarmową** powinny być zróżnicowane pod względem kolorystycznym, podane na kolorowej zastawie, ładnie udekorowane. Należy wziąć pod uwagę fakt, że niektóre barwy żywności mogą pobudzać apetyt (np. barwa zielona, pomarańczowa, żółta, czerwona), inne zaś go obniżać i zniechęcać dziecko do jedzenia (np. barwa niebieska). Kolorowymi pokarmami mogą być owoce i warzywa, sos pomidorowy, sosy z warzyw różnych kolorów (np. zielonych, żółtych, pomarańczowych), galaretki i kisiele, różnokolorowe żelki. Wzmocnieniu apetytu pomaga również intensywny kolor zastawy czy nakrycie stołu obrusem w kolorze żółtym lub zielonym.

Na pobudzenie apetytu u dziecka ma wpływ między innymi ogólny wygląd posiłków, w tym ich barwa, konsystencja czy zapach. Do „zabaw ze smakiem” można wykorzystać również pokarmy w różnych kształtach, na przykład: okrągłe pokarmy: makaron „kółeczka”, pierożki tortellini, chlebek pita, krążki ryżowe, płatki śniadaniowe „kółeczka”, jabłka pokrojone w okrągłe plasterki, plasterki banana, jagody, wiśnie, winogrona, małe kulki melona, marchewka, ogórek i pomidor pokrojone w okrągłe plasterki, soczewica, oliwki, groszek; kwadratowe pokarmy: ravioli, tosty i wafle, pocięte w kwadratowe kawałki: kurczak, ser, jabłko, melon, ziemniak, ogórek, papryka; długie, sznurowate pokarmy: makaron spaghetti, szparagi, kielki fasoli, fasolka szparagowa, seler naciowy, warzywa pocięte w paski, sznureczki lukrecji, ser w pałeczkach.

Przy stwierdzonej u dziecka **nadwrażliwości sfery oralno-twarzowej** należy zastosować trening odwrażliwiający na **podstawie metody Muller i Morris**. Trening ten polega na:

- ✓ lekkim oklepywaniu, opukiwaniu i obszcypywaniu podbródka, brody, policzków i warg, wykonywanym opuszkami palców i za pomocą wypukłej części łyżeczki, pałeczki szklanej lub plastikowej;
- ✓ obrysowywaniu warg palcem, kostką lodu, pędzelkiem silikonowym, szczoteczką, szklaną pałeczką;
- ✓ silnym i szybkim rozciąganiu warg na przemian z cmokaniem (uśmiech i całuski);
- ✓ przesadnej, wyrazistej artykulacji samogłosek u – i – o (samodzielnie lub z pomocą terapeuty, poprzez mechaniczne ustawienie warg dziecka);
- ✓ masowaniu dziąseł od zewnątrz palcem wskazującym i kciukiem (mocny punktowy nacisk i rozciąganie) – początek na linii środkowej;
- ✓ naciskaniu palcami na stawy żuchwowe – jednocześnie po obu stronach – i masowaniu stawów skroniowo-żuchwowych;
- ✓ punktowym naciskaniu palcami wskazującymi obu rąk na dziąsła od wewnętrznej strony jamy ustnej, jednocześnie w dwie strony (najpierw na dolne, później na górne dziąsła).

Efekty terapeutyczne w stymulacji smakowej przynoszą także **stymulacje termiczna oraz słuchowa**. Zmiana temperatury produktu zalecana jest w celu „pobudzenia” i jednocześnie pobudzenia języka do planowanych ruchów. Jest to jednocześnie sposób, żeby zainteresować dziecko posiłkiem i utrzymać to zainteresowanie. Jeżeli z uwagi na rodzaj produktu nie można podać dziecku całego posiłku zimnego, należy spróbować co trzecią łyżkę podawać napój.

Stymulacja słuchowa polega na włączeniu produktów chrupiących, które sprawiają, że gryzienie będzie głośnie. Głośnie dźwięki będą informować dziecko o akcji, tj. żuciu.

Takimi produktami mogą być: cheetosy, płatki kukurydziane, dmuchana pszenica, ryż, kukurydza, krakersy ryżowe, krakersy ze zwierzątkami, literkami i w innych kształtach, maca, precele, wafle, chleb chrupiący typu Wasa, grzanki do zupy, paluszki, orzechy, ziarenka, marchew, rzodkiewka.

Bibliografia:

- **Renata Marciniak-Firadza:** Zmysł smaku – istota, zaburzenia, diagnoza, terapia (na przykładzie logopedy pracującego z dziećmi), Logopaedica Lodziensia Nr 6 (2022) Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego,
- **M. Michalik,** Zaburzenia połykania u dzieci i dorosłych, Wrocław: Continuo 2019

autor opracowania: Małgorzata Gruszczyńska
nauczyciel w Zespole Szkół Specjalnych i Placówek Oświatowych w Wołowie

Stymulacja zmysłu węchu w praktyce terapeutycznej - wybrane ćwiczenia i metody

Zmysł węchu odgrywa istotną rolę w codziennym funkcjonowaniu człowieka, wpływając nie tylko na odbiór bodźców sensorycznych, ale także na procesy poznawcze, emocjonalne i komunikacyjne.

Zmysł węchu jest bardzo ważnym zmysłem dla funkcjonowania dziecka. Węch niewątpliwie podnosi jakość życia, pozwala dziecku poznawać i interpretować otaczającą rzeczywistość, np. ostrzega o niebezpiecznych substancjach w otoczeniu zagrażających zdrowiu i życiu, jest także źródłem przeżyć i odczuć estetycznych, zachowań emocjonalnych. Jest ściśle powiązany z pamięcią, prawdopodobnie bardziej niż jakikolwiek inny ludzki zmysł. Zapach zupełnie nieoczekiwanie potrafi przywołać dawno zapomniane wydarzenie.

Coraz częściej zwraca się uwagę na integrację sensoryczną jako kluczowy element terapii, a węch- będący jednym z najstarszych i najbardziej pierwotnych zmysłów- może mieć znaczący wpływ na proces terapeutyczny

Niektóre zapachy ułatwiają zapamiętywanie wzorów chemicznych, dat czy matematycznych reguł. Wzmacniają skojarzenia, a te z kolei można wykorzystać w procesie przyswajania neutralnych emocjonalnie treści. Są też aromaty, które przeszkadzają się uczyć.

Badania wskazują, że intensywne bodźce zapachowe mogą wpływać na poprawę uwagi, motywacji oraz zdolności poznawczych, co czyni je skutecznym narzędziem w terapii.

Przykładowe ćwiczenia stymulujące kilka zmysłów równocześnie:

- poznawanie nowych zapachów, połączone ze stymulacją smakową, wzrokową i dotykową, np. jabłko: widzę – dotykam – wącham – smakuję; ogórek: widzę – dotykam – wącham – smakuję;
- poznawanie przypraw, ziół za pomocą zmysłów wzroku, dotyku, a następnie węchu. Znajdowanie wymienionego zapachu w pojemniczku zapachowym (por. bazylię, oregano, ziele angielskie, kminek, gorczycę, lubczyk, natkę pietruszki, ostrą i słodką paprykę, cynamon, imbir, koper, zioła prowansalskie, majeranek, anyż, kolendrę, chrzan, liść laurowy, pieprz cayenne, miętę, tymianek);
- węchowo-smakowe zgadywanki. Zawijujemy dziecku oczy; po zapachu i smaku ma powiedzieć, co to za owoc czy warzywo. Kategoryzujemy smaki, tzn. dajemy tylko owoce czy tylko warzywa czy np. miód, nutellę, dżem;
- wyrabianie ciasta z olejkami zapachowymi lub przyprawami korzennymi.

Należy pamiętać o tym, że wartość terapeutyczną ma ekspozycja zapachu przez kilka sekund, gdyż zapach unoszący się w powietrzu cały czas, przestaje być „zauważany” przez mózg. Terapeuta/ nauczyciel powinien mieć świadomość, że w przypadku dziecka, które ma zaburzenia zmysłu węchu, należy również angażować pozostałe zmysły w celu zwiększenia chęci do jedzenia.

Przykładowe ćwiczenia stymulujące zmysł węchu:

- poznawanie nowych zapachów i klasyfikacja (sortowanie) na:
 - a) lubiane i mniej lubiane;
 - b) owocowe, kwiatowe, pikantne.

W ćwiczeniu tym można wykorzystać: olejki zapachowe, mydła zapachowe, płyny do kąpieli, perfumy, herbaty zapachowe;

- przesypywanie do różnych pojemników przypraw (ziele angielskie, liść laurowy, suszona mięta, suszona szalwia, herbata);
- wykonanie woreczków zapachowych z suszu lawendy, mięty, rozmarynu;
- rysowanie kredkami zapachowymi;
- poszukiwanie zapachowych par, tzw. memory zapachowe;
- zgadywanie sekwencji trzech zapachów;
- łączenie zapachów w pary (trzy lub cztery pary skropionych zapachami płatków kosmetycznych przemieszanych ze sobą);
- kojarzenie bez udziału wzroku zapachów z łazienki czy kuchni, np. mydło, wanilia, płyn do kąpieli, perfumy, kawa mielona, proszek do prania, kakao;
- szukanie ukrytego zapachu (jeden spośród kilku woreczków do ćwiczeń nasączony jest określonym zapachem);
- klasyfikowanie zapachów w kategorie według rysunków (co pachnie lasem, kuchnią łazienką, morzem, łąką).

W pracy z dziećmi aromaterapia zdaje się być skuteczną formą stymulacji pierwszego nerwu węchowego. Treningi polegają na stymulowaniu układu nerwowego przez odpowiednio dobrane zapachy. Badania Lindy Buck i Richarda Axela z Uniwersytetu w Strasburgu wskazują, że lotne cząsteczki chemiczne za pomocą receptorów węchowych przekazywane są bardzo szybko do mózgu, oddziałując tym samym na połączenia nerwowe angażujące mięśnie, czucie bólu czy regulujące oddychanie.

Dlatego w terapii można wykorzystywać różny zakres działania olejków:

- **uspokajające:** banan, bergamotka, cedr, cynamon, geranium, jabłko, jaśmin, konwalia, lawenda, limetka, mandarynka, melisa, masło, olejek migdałowy, olejek waniliowy, pomarańcza, rumianek, róża;
- **pobudzające:** bazylia, cebula, cytryna, czosnek, eukaliptus, kolendra, mięta pieprzowa, ocet, oregano, rozmaryn, zapachowe kulki na mole;
- **nasenne:** majeranek, melisa, olejek werbena, paczuła;
- **antyseptyczne:** sosna, szalwia, tymianek, gałka muskatołowa, anyż;
- **przeciwłękowe i przeciwdepresyjne:** limetka, kolendra, drzewo różane, grejpfrut;
- **poprawiające koncentrację uwagi:** gałka muskatołowa, bergamotka, olejek z drzewa sandałowego, kory cedru, kadzidłowca, melisy, lawendy, kwiaty kocanki;
- **bóle mięśni przy dużym napięciu:** olejki lawendowy, miętowy;
- **przeziębienia, kaszel, katar:** olejki eukaliptusowy, rozmaryn.

Bibliografia:

1. Renata Marciniak-Firadza: Zmysł węchu – istota, zaburzenia, diagnoza, terapia (na przykładzie logopedy pracującego z dziećmi), ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6301-8820>, wyd. Uniwersytetu Łódzkiego.
2. Anna Regner: Zastosowanie aromaterapii w holistycznym podejściu do pacjenta- porady praktyczne, wyd. Continuo 2022

autor opracowania: Małgorzata Gruszczyńska
nauczyciel w Zespole Szkół Specjalnych i Placówek Oświatowych w Wołowie

Edukacja włączająca (ang. *inclusive education*) to idea, która zakłada, że każde dziecko, niezależnie od swoich możliwości, potrzeb czy niepełnosprawności, ma prawo do nauki w tej samej szkole i w tej samej klasie, co jego rówieśnicy. Nie chodzi tu jedynie o fizyczne umieszczenie ucznia w środowisku szkolnym, ale o stworzenie takiego systemu nauczania, który odpowiada na indywidualne potrzeby wszystkich uczniów.

Idea edukacji włączającej ma swoje korzenie w międzynarodowych dokumentach, m.in. w Deklaracji z Salamanki (1994), która uznała, że szkoły powinny przyjmować wszystkich uczniów, bez względu na ich różnorodność. Polska, jako sygnatariusz tej deklaracji, również zobowiązała się do stopniowego wprowadzania zasad inkluzji w systemie oświaty. Podstawą edukacji włączającej jest równość szans edukacyjnych. Oznacza to, że szkoła powinna nie tylko akceptować różnorodność, ale aktywnie ją wspierać. Edukacja włączająca promuje postawy empatii, współpracy i otwartości – zarówno wśród uczniów, jak i nauczycieli.

Celem edukacji włączającej jest pełne uczestnictwo wszystkich uczniów w życiu szkolnym. Dzięki temu dzieci uczą się wzajemnego szacunku i zrozumienia, a szkoła staje się miejscem, gdzie różnorodność jest wartością, a nie przeszkodą.

Korzyści płynące z edukacji włączającej są wielowymiarowe:

- dla uczniów z niepełnosprawnościami – możliwość nauki w środowisku rówieśniczym, rozwijanie umiejętności społecznych, wzmacnianie poczucia własnej wartości;
- dla uczniów pełnosprawnych – nauka empatii, tolerancji i współpracy z osobami o różnych potrzebach;
- dla nauczycieli – rozwój kompetencji dydaktycznych i wychowawczych, poszerzenie perspektywy pedagogicznej;
- dla społeczeństwa – budowanie postaw inkluzywnych i przełamywanie barier społecznych.

Wdrożenie edukacji włączającej w praktyce nie jest jednak procesem łatwym. Nauczyciele często wskazują na niedostateczne przygotowanie merytoryczne, brak asystentów nauczyciela, trudności w dostosowaniu programu nauczania do zróżnicowanych potrzeb uczniów czy ograniczone zasoby finansowe szkół.

Nie mniej ważne są także postawy społeczne – zarówno rodziców, jak i samych uczniów. Często spotyka się obawy, że obecność ucznia z niepełnosprawnością może spowolnić tempo nauki w klasie. Tymczasem badania wskazują, że w środowiskach włączających ogólny poziom edukacji nie spada, a rozwija się kultura współpracy i zrozumienia.

Współczesna szkoła inkluzyjna to taka, która zapewnia:

- indywidualizację procesu nauczania,
- dostęp do specjalistycznego wsparcia (pedagogów, psychologów, terapeutów),
- elastyczne podejście do oceniania,
- współpracę z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

Coraz częściej w szkołach pojawiają się nauczyciele wspomagający oraz asystenci ucznia, którzy odgrywają kluczową rolę w zapewnieniu efektywnego wsparcia edukacyjnego.

Edukacja włączająca to nie tylko idea pedagogiczna, ale filozofia społeczna, której celem jest budowanie świata bardziej sprawiedliwego i empatycznego. Wymaga zmiany myślenia o szkole – z miejsca selekcji na przestrzeń współpracy i wzajemnego uczenia się. Realizacja tego modelu to wyzwanie, ale i ogromna szansa: dla uczniów, nauczycieli i całego społeczeństwa.

Monika Bocheńska- nauczyciel w Szkole Podstawowej
im. K. Makuszyńskiego w Starym Wołowie

Czego możemy się nauczyć od Janusza Korczaka w XXI wieku?

Czego uczy nas kodeks Korczaka?

Kodeks Korczaka uczy nas przede wszystkim **szacunku dla dziecka jako pełnowartościowego człowieka** tu i teraz, a nie tylko "człowieka jutra". Główną nauką płynącą z jego filozofii jest potrzeba respektowania praw i godności dziecka, co stanowi fundament jego systemu wychowawczego.

KLUCZOWE ZASADY I NAUKI TO:

- **Prawo do szacunku.** Dziecko ma prawo do godności i szacunku, tak samo jak dorosły. Należy traktować je poważnie, unikać poniżania i przemocy.
- **Prawo do bycia sobą.** Należy pomóc dziecku stać się sobą, a nie oczekiwać, że będzie takie, jakim chcą je widzieć dorośli. Dziecko ma prawo do posiadania własnego zdania i wyrażania poglądów.
- **Prawo do popełniania błędów.** Błędy są naturalną częścią nauki i rozwoju. Chronienie dziecka przed ich konsekwencjami może utrudniać mu zdobywanie doświadczeń.
- **Prawo do wiedzy i rozwoju.** Wychowanie powinno wspierać rozwój dziecka i jego naturalne zainteresowania, m.in. poprzez zabawę, naukę i samorządność.
- **Wysłuchanie i dialog.** Ważne jest aktywne słuchanie dzieci, docenianie ich punktu widzenia i tworzenie przestrzeni do dialogu. Dorośli powinni uczyć się kompromisu w relacjach z dziećmi.
- **Poczucie sprawiedliwości.** Korczak wprowadził w swoich domach opieki systemy samorządowe i sądy koleżeńskie, aby uczyć dzieci odpowiedzialności, sprawiedliwości i godnego życia w społeczności.
- **Wychowanie to proces dwustronny.** Dorośli oddziałują na dzieci, ale i dzieci oddziałują na dorosłych, wzajemnie się kształtując.

W skrócie, kodeks Korczaka uczy nas, że **"Nie ma dzieci – są ludzie"**. Wymaga to od dorosłych empatii, rezygnacji z postaw autorytarnych i ciągłej pracy nad sobą, by wspierać, a nie tłamsić, rozwijającą się osobowość dziecka

Janusz Korczak – lekarz, pisarz, pedagog i, przede wszystkim, niezłomny obrońca praw dzieci. Choć jego działalność przypadała na pierwszą połowę XX wieku, jego idee i wartości wciąż pozostają aktualne i nie tracą na znaczeniu. W dobie dynamicznych zmian społecznych, technologicznych i kulturowych, spojrzenie na najmłodszych i ich potrzeby staje się coraz trudniejsze. Korczak jednak potrafił dostrzegać w dzieciach indywidualność i potencjał, inspirując nas do refleksji nad tym, jak współczesne zbiory edukacji i wychowania mogą być wzbogacone o jego nieprzemijające mądrości. Przenieśmy się więc w czasie, aby odkryć, co Korczak ma do powiedzenia XXI wiekowi. **Ważna jest nie tylko znajomość nie tylko najważniejszych idei Korczaka, ale przede wszystkim ich praktyczne zastosowanie w dzisiejszym świecie.**

Z nauk Korczaka możemy przenieść do dzisiejszej nowoczesnej praktyki edukacyjnej:

✓ **szacunek dla dziecka**

Korczak wierzył, że każde dziecko zasługuje na szacunek i traktowanie go jako równoprawnego partnera w procesie edukacji. W dzisiejszych czasach, gdy wiele dzieci zmagają się z problemami zdrowia psychicznego, ten aspekt jego pedagogiki jest bardziej aktualny niż kiedykolwiek.

✓ **aktywny udział w życiu szkoły**

Korczak podkreślał znaczenie aktywności dzieci w decydowaniu o sprawach, które ich dotyczą. Umożliwienie uczniom uczestnictwa w życiu szkolnym rozwija ich poczucie odpowiedzialności i zaangażowania.

✓ **empatia i zrozumienie**

W swojej pracy Korczak kładł nacisk na budowanie relacji opartych na zaufaniu i empatii. W dobie szybkiej komunikacji i cyfrowej izolacji, te wartości mogą pomóc w tworzeniu bardziej harmonijnych relacji między uczniami.

Podczas nauczania w nowoczesnych klasach, nauczyciele mogą wykorzystać metody, wartości, sposoby i wyzwania stosowane przez Korczaka.

metoda	opis
Wspólne podejmowanie decyzji	Uczniowie biorą udział w ustalaniu zasad i reguł w klasie.
Dialog i rozmowa	Regularne spotkania, podczas których uczniowie mogą wyrażać swoje opinie.
Rola nauczyciela jako przewodnika	Nauczyciel wspiera uczniów, a nie tylko przekazuje wiedzę.

wartość Korczaka	nowoczesna interpretacja
Szacunek dla dziecka	Indywidualne podejście do ucznia.
Empatia	Stosowanie metod aktywnego słuchania.
Odpowiedzialność	Udzielanie dzieciom głosu w sprawach dotyczących ich edukacji.
Współpraca	Angażowanie rodziców w procesy edukacyjne.

metoda	opis
Wspólne podejmowanie decyzji	Uczniowie biorą udział w ustalaniu zasad i reguł w klasie.
Dialog i rozmowa	Regularne spotkania, podczas których uczniowie mogą wyrażać swoje opinie.
Rola nauczyciela jako przewodnika	Nauczyciel wspiera uczniów, a nie tylko przekazuje wiedzę.

projekt	opis
Wolontariat w lokalnej społeczności	Uczniowie pomagają w domach opieki, organizując czas i rozrywkę dla seniorów.
Debaty o ważnych tematach społecznych	Uczniowie prowadzą dyskusje na temat tolerancji, różnorodności czy praw człowieka.
Program mentorski	Starsze dzieci wspierają młodsze w nauce i rozwoju osobistym.

wyzwanie	praktyka Korczaka
Zagwarantowanie głosu dzieciom	Wprowadzenie tzw. „młodzieżowych rad” w szkołach.
Indywidualizacja nauczania	Dostosowywanie metod nauczania do potrzeb uczniów.
Wsparcie emocjonalne	Regularne rozmowy z dziećmi o ich emocjach.

Stosując wartości Korczaka, możemy nie tylko budować emocjonalne bezpieczeństwo wśród dzieci, ale również przyczynić się do kształtowania odpornych i empatycznych dorosłych. W XXI wieku, kiedy wyzwania psychiczne i społeczne są na porządku dziennym, powrót do nauk Korczaka staje się niezwykle istotny.

Jak korzystać z mądrości Korczaka w pracy z dziećmi?

zasada	opis
Buduj zaufanie.	Daj dzieciom przestrzeń na wyrażanie siebie, aby czuły się bezpieczne w relacji z dorosłymi.
Ucz przez przykład.	Pokaż dzieciom, jak ważne jest zrozumienie i współczucie, sam będąc dla nich przykładem tych wartości.
Wspieraj równość.	Każde dziecko ma prawo do możliwości, aby nauczyć się, biorąc pod uwagę jego indywidualne potrzeby.

Korczak, z jego niezłomnym przekonaniem w siłę dzieci i ich prawo do godności, pozostaje wzorem do naśladowania w XXI wieku. Jego nauki, które łączą empatię z pedagogiką, powinny być fundamentalnymi filarami w dzisiejszym podejściu do wychowania i edukacji. W obliczu współczesnych wyzwań, takich jak rosnąca przemoc w sieci, nierówności społeczne czy kryzys psychologiczny młodzieży, jego przesłanie jest bardziej aktualne niż kiedykolwiek.

Zachęcam do przeczytania artykułu, do którego link znajduje się w bibliografii.

Bibliografia

<https://przedszkolemalegoksięcia.pl/czego-mozemy-sie-nauczyc-od-janusza-korczaka-w-xxi-wieku>

Materiały:

[Prawa dziecka cz.1](#)

[Prawa dziecka cz.2](#)

[Misja. Prawa dziecka](#)

[Puzzle](#)

opracowanie: **Danuta Haller**- doradca metodyczny
nauczania języka polskiego w PODN w Wołowie

Monika Bocheńska- nauczyciel języka
polskiego w Szkole Podstawowej w Starym Wołowie

BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA W WOŁOWIE

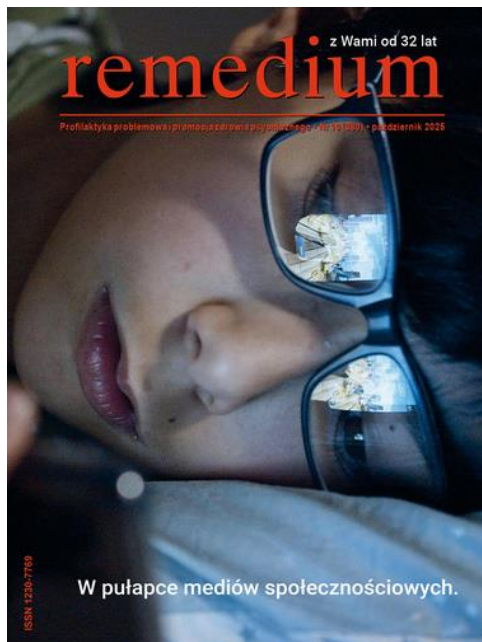
REMIIDIUM - profilaktyka problemowa i promocja zdrowia psychicznego

Grajewski P., Wystarczy kliknąć, by poczuć się lepiej? – o aplikacjach wspierających emocje.- Remedium 2025, nr 11, s.20

Coraz szybszy rozwój technologii przynosi stałe usprawnienia w wielu obszarach naszego życia. Coraz częściej też pojawiają się aplikacje wspierające zdrowie psychiczne. Warto przyjrzeć się im bliżej i sprawdzić, czy rzeczywiście pomagają. Szacunki z 2019 roku wskazywały, że istniało od 165 000 do 325 000 aplikacji zaliczanych do kategorii powszechnego zdrowia i samopoczucia, z czego około 10 000 było zaprojektowanych specjalnie z myślą o zdrowiu psychicznym. Tak duża liczba obrazuje trend, wynikający z coraz aktywniejszego poszukiwania cyfrowych sposobów radzenia sobie

z trudnościami, które będą łatwo dostępne na telefonie czy tablecie. Bardzo często powstające programy/systemy są tworzone w zgodzie z założeniami CBT lub mindfulness. Oba podejścia ze względu na swoją naturę, mogą być w prosty sposób zaimplementowane na potrzeby cyfrowych rozwiązań.

Gawryluk D., Hazard, a młodzi Polacy.- Remedium 2025, nr 10, s.17

Badania wskazują, że rośnie świadomość społeczna dotycząca uzależnień behawioralnych, w tym z nadmiernym korzystaniem z Internetu i urządzeń elektronicznych i problemem hazardu, także online. Czy w ślad za tym idą starania dorosłych, aby dzieci, nastolatki i młodzi dorośli nie mieli dostępu do różnych form hazardu? Od 2011 roku Fundacja CBOS prowadzi cykliczne badania (co 4 lata) związane z oszacowaniem skali uzależnienia od hazardu i innych uzależnień behawioralnych. Wyniki badania pokazały, że w porównaniu z poprzednią edycją, spadł odsetek Polaków grających w gry na pieniądze – grający stanowią obecnie 31,7 proc. ogółu, podczas gdy w 2019 roku było to 37,1 proc. Ale

jednocześnie wzrósł odsetek osób grających ryzykownie – co widać szczególnie w kategorii „umiarkowany poziom ryzyko uzależnienia od hazardu”. Niestety widać to także w grupie osób poniżej 18. roku życia – aż 24,2 proc. gra w sposób ryzykowny. Ponadto zwiększył się odsetek osób uprawiających hazard w sposób patologiczny i to aż o 30 proc.

ZESTAWY BIBLIOGRAFICZNE

Wsparcie psychologiczne oraz psychiatryczne dla dzieci i młodzieży

zestaw bibliograficzny publikacji znajdujących się w Bibliotece Pedagogicznej w Wołowie

1. Białecka B., *Depresja nastolatka : możesz pomóc! : poradnik dla rodziców*. 2025
2. Jędrzejko M., Kozłowski T., *Dzieci i młodzież poszukujące ryzyka*. 2025
3. Supińska E., *Pierwsza pomoc psychologiczna : jak wspierać osoby w kryzysie psychicznym?* 2024
4. Bloch S., *Zaburzenia zdrowia psychicznego : przewodnik*. 2024
5. Dąbrowska A., *Nastolatki na krawędzi : czego nie wiecie o problemach swoich córek*. 2023
6. Conti P., *Trauma : niewidzialna epidemia : jak ją ośwoić*. 2023
7. Wegner-Jezierska M., *Scenariusze zajęć wspierających rozwój kompetencji emocjonalnych i społecznych młodzieży w szkole ponadpodstawowej*. 2022
8. Jakima S., Mosiołek A./red., *Zaburzenia behawioralne i zaburzenia nawyków*. 2022
9. Radwańska A., *Godziny wychowawcze z nastolatkami : scenariusze zajęć*. 2022
10. Pawłowicz B., *Cyfrowe dzieci : sztuka skutecznego porozumiewania się z dziećmi*. 2021
11. Petitfils R., *Jak pomóc nastolatkom w walce ze stresem, lękiem i depresją*. 2021
12. Turrell S., *Dorastanie bez lęku*. 2021
13. Jędrzejko M., *Cyberzaburzenia, cyberuzależnienia*. 2020
14. Shapiro J., *Nowe cyfrowe dzieciństwo : jak wychowywać dzieci, by radziły sobie w usieciowionym świecie*. 2020
15. Szurowska B./red., *Szkoła w sytuacji trudnej : zdążyć z pomocą*. 2020
16. Gaś Z., Kuros-Kowalska K./red., *Profilaktyka zachowań ryzykownych w teorii i praktyce*. 2019
17. Jędrzejko M., Szwedzik A./red., *Zagrożone dorastanie t.1: wyzwania dla wychowania rodzinnego i profilaktyki społecznej*. 2019
18. Szurowska B./red., *Rodzina w sytuacji trudnej : zdążyć z pomocą. Cz. 1 i 2*. 2019
19. Ziołkowska B., *Autodestruktywność dzieci i młodzieży*. 2019
20. Ambroziak K., *Depresja nastolatków : jak ją rozpoznać, zrozumieć i pokonać*. 2018
21. Borecka-Biernat D., *Radzenie sobie młodzieży w sytuacjach trudnych*. 2018
22. Deptuła M., *Wczesna profilaktyka problemów w rozwoju psychospołecznym i ryzykownych zachowań dzieci i młodzieży*. 2018
23. Gliszczyński A., *Zjawisko przemocy w rodzinie*. 2018
24. Jadczak-Szumilo T., *Dziecko pod opieką grupy roboczej : diagnoza i opracowanie planu pomocy : poradnik praktyczny*. 2018
25. Michalak M./red., *Standardy ochrony praw dziecka: opracowanie: Biuro Rzecznika Praw Dziecka*. 2018
26. Ognowska A., *Uzależnienia medialne : uwarunkowania, leczenie, profilaktyka*. 2018
27. Piacentini J., *Terapia zaburzenia obsesyjno-kompulsyjnego dzieci i młodzieży : 8-17 lat : poradnik pacjenta*. 2018

28. Pasquale F., *Życie w szkolnej klasie : jak poprawić relacje i zapobiegać przemocy*. 2018
29. Barlińska J., *Cyberprzemoc: o zagrożeniach i szansach na ograniczenie zjawiska wśród adolescentów*. 2017
30. Dobrychłop A., *Zachowania ryzykowne nastolatków : nowa jakość ryzyka, ryzyka wielowymiarowe : ujęcie socjopedagogiczne*. 2017
31. Piasecka B./red., *Agresja - perspektywa psychoterapeutów*. 2017
32. Robinson B., *Pomoc psychologiczna dzieciom z rodzin alkoholowych : praktyczny przewodnik*. 2017
33. Czaja M., *Ochrona rozwoju dziecka przed zagrożeniami w aspekcie prawa międzynarodowego, europejskiego i krajowego : oprac.: Biuro Rzecznika Praw Dziecka*. 2016
34. Jerzak M./red., *Zaburzenia psychiczne i rozwojowe u dzieci a szkolna rzeczywistość*. 2016
35. Siejak A., *Kocham. Nie biję? : przemoc wobec dzieci w dyskursie publicznym*. 2016
36. Spitzer M., *Cyberchoroby : jak cyfrowe życie rujnuje nasze zdrowie*. 2016
37. Szymańska J., *Zapobieganie samobójstwom dzieci i młodzieży: poradnik dla pracowników szkół i placówek oświatowych oraz rodziców*. 2016
38. Tarkowski Z., *Dzieci z zaburzeniami zachowania, emocji i mowy*. 2016
39. Barlińska J., *Cyberprzemoc : o zagrożeniach i szansach na ograniczenie zjawiska wśród adolescentów*. 2015
40. Czemierowska-Koruba E., *Agresja i przemoc w szkole czyli Co powinniśmy wiedzieć, by skutecznie działać*. 2015
41. Gmitrowicz A., *Ryzyko samobójstwa u młodzieży : diagnoza, terapia, profilaktyka*. 2015
42. Jarosz E., *Przemoc w wychowaniu : między prawnym zakazem a społeczną akceptacją : monitoring Rzecznika Praw Dziecka*. 2015
43. Kudyba K., *Cyberprzestępstwa seksualne na szkodę małoletniego w polskim i amerykańskim porządku prawnym*. 2015
44. Andrzejewska A., *Dzieci i młodzież w sieci zagrożeń realnych i wirtualnych*. 2014
45. Bednarek J., Andrzejewska A./red., *Zagrożenia cyberprzestrzeni i świata wirtualnego*. 2014
46. Brągiel J./red., *Rodzicielstwo w sytuacji dezorganizacji rodziny i możliwości wspomagania rodziców*. 2014
47. Cash H., *Dzieci konsoli : uzależnienie od gier*. 2014
48. Dyjakon D., *Diagnoza i psychoterapia sprawców przemocy domowej : bezpieczeństwo i zmiana*. 2014
49. Kozak S., *Patologia cyfrowego dzieciństwa i młodości : przyczyny, skutki, zapobieganie w rodzinach i w szkołach*. 2014
50. Michalska K., *ABC przeciwdziałania przemocy w rodzinie - diagnoza, interwencja, pomoc*. 2014
51. Wach T., *Profilaktyka i resocjalizacja nieletnich zagrożonych uzależnieniem od środków psychoaktywnych*. 2014
52. Białobrzeska K., Kurkowski C./red., *Zagrożenia w obszarze rodziny, dzieciństwa i okresu dorastania*. 2013

53. Jędrzejko M., *Zachowania ryzykowne i uzależnienia : zjawisko i uwarunkowania*. 2013
54. Kozak S., *Patologia fonoholizmu: przyczyny, skutki i leczenie uzależnienia dzieci i młodzieży od telefonu komórkowego*. 2013
55. Oleszkowicz A., *Psychologia dorastania : zmiany rozwojowe w dobie globalizacji*. 2013
56. Prościak B., *Szkoła bez agresji : od mediacyjnego kształcenia do bezkonfliktowego wychowania*. 2013
57. Białobrzeska K., Kurkowski C./red., *Zagrożenia w obszarze rodziny, dzieciństwa i okresu dorastania*. 2012
58. Miller A., *Zniewolone dzieciństwo : ukryte źródła tyranii*. 2012
59. Nowak B., *Rodzina w kryzysie : studium resocjalizacyjne*. 2012
60. Pyżalski J., *Agresja elektroniczna i cyberbullying jako nowe ryzykowne zachowania młodzieży*. 2012
61. Spurek S., *Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie : komentarz*. 2012
62. Zwoliński A., *Krzywdzone dzieci : zagrożenia współczesnego dzieciństwa*. 2012
63. Majchrzyk Z./red., *Agresja wirtualna vs realna : poglądy i badania*. 2011
64. Ogińska-Bulik N., *Uzależnienia od internetu*. 2011
65. Pyżalski J., *Agresja elektroniczna wśród dzieci i młodzieży*. Sopot 2011
66. Majchrzyk Z., Terelak J./red., *Agresja wirtualna vs realna : poglądy i badania*. 2011
67. Trawkowska D./red., *Pomoc społeczna wobec rodzin : interdyscyplinarne rozważania o publicznej trosce o dziecko i rodzinę*. 2011
68. Dyjakon D., *Przemoc, terapia, zadośćuczynienie : z doświadczeń badacza i terapeuty*. 2010
69. Kowalski R., *Cyberprzemoc wśród dzieci i młodzieży*. 2010
70. Kubitsky J., *Vademecum terapeuty rodzinnego*. 2010
71. Rigby K., *Przemoc w szkole : jak ją ograniczać : poradnik dla rodziców i pedagogów*. 2010
72. Sołtysiak T., Nowakowska A./red., *Młode pokolenie : ofiary czy sprawcy przemocy?*. 2010
73. Widera-Wysoczańska A., *Mechanizmy przemocy w rodzinie : z pokolenia na pokolenie*. 2010
74. Bakiera L., *Czy dorastanie musi być trudne?* 2009
75. Bertacco A., *Na pomoc dzieciom : jak walczyć ze złem, które dotyka dzieci*. 2009
76. Gulla B., Wysocka-Pleczyk M./red., *Dziecko jako ofiara przemocy*. 2009
77. Jaszcak-Kuźmińska D., *Zrozumieć przemoc w rodzinie : poradnik dla osób doznających przemocy*. 2009
78. Maćkiewicz J., *Przemoc w wychowaniu rodzinnym*. 2009
79. Mellibruda J., *Przeciwdziałanie przemocy domowej*. 2009